

KONTROLLUTVALGET I MOLDE KOMMUNE

Molde, 23. april 2018

Til medlemmene i kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: 3/18
TID: 30.4.2018 kl. 12:00
STED: Møterom «Galleriet», Molde rådhus

SAKSLISTE:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 09/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 7. MARS 2018
PS 10/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 11/18	REGNSKAPSREVISJON. PRESENTASJON ÅRSOPPGJØR 2017
PS 12/18	MOLDE KOMMUNE. ÅRSREGNSKAP FOR 2017
PS 13/18	MOLDE HAVNEVESEN KF. ÅRSREGNSKAP FOR 2017
PS 14/18	MOLDE VANN OG AVLØP KF. ÅRSREGNSKAP FOR 2017
PS 15/18	MOLDEBADET KF. ÅRSREGNSKAP FOR 2017
PS 16/18	MOLDE EIENDOM KF. ÅRSREGNSKAP FOR 2017
PS 17/18	OPPFØLGINGSLISTE

Dersom det er saker kontrollutvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i senere møte, kan dette gjøres under **Eventuelt**.

Eventuelle forfall meldes på tlf. 71 11 15 79, evt. mob. 91 37 11 12.

E-post: jane.anita.aspen@molde.kommune.no

Innkallingen går som melding til varamedlemmer som innkalles etter behov.

Trygve Grydeland (s)
leder

Jane Anita Aspen (s)
daglig leder

Kopi:
Ordfører
Rådmann
Møre og Romsdal Revisjon IKS

MOLDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/03
Arkiv: 033 & 17
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 13.4.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 09/18	Kontrollutvalget	30.4.2018

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 7. MARS 2018

Sekretariatets innstilling

Protokollen fra møte 7. mars 2018 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:

1. ....
2. ....

Saksopplysninger

Vedlagt følger protokollen fra forrige møte. Protokollen er tidligere utsendt. Det er ikke fremkommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen fra forrige møte godkjennes formelt i dette møte, samtidig som det velges to medlemmer til å signere protokollen.

Jane Anita Aspen
daglig leder

KONTROLLUTVALGET I MOLDE KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Møte nr:	2/18
Møtedato:	7.3.2018
Tid:	Kl. 12.00 – 14.55
Møtested:	Galleriet, Molde rådhus
Sak nr:	01/18 – 08/18
Møteleder:	Trygve Grydeland, leder (H)
Møtende medlemmer:	Ann Monica Haugland, nestleder (Frp) Bonde Nordset (Bor) Knut Ståle Morsund (Krf) Anne Brekke (Ap)
Forfall:	Ingen
Ikke møtt:	Ingen
Møtende vara:	Ingen
Fra sekretariatet:	Jane Anita Aspen, daglig leder
Fra revisjonen:	Veslemøy Ellinggard, oppdragsansvarlig revisor og daglig leder i Møre og Romsdal Revisjon IKS
Av øvrige møtte:	Ann-Mari Abelvik, kommunalsjef drift (under OS 04/18) Roar Bye, Innkjøpsjef (under OS 05/18)

Leder ønsket velkommen og ledet møtet.

Det ble i møte fremmet forslag om at sak 12/18 ble behandlet før OS 05/18. Innkalling ble godkjent. Sakliste ble godkjent med denne endringen.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 09/18	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 31. JANUAR 2018
PS 10/18	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 11/18	PROSJEKTPLAN FOR AVTALT KONTROLLHANDLING. AVHENDING AV TOMT
PS 12/18	PROSJEKTPLAN FOR AVTALT KONTROLLHANDLING. EGENANDEL OMSORGSSENTER
PS 13/18	FORVALTNING AV REVISJONSTJENESTER
PS 14/18	OPPFØLGINGSLISTE
PS 15/18	EVENTUELT

Kontrollutvalgets vedtak

Protokollen fra møte 31. januar 2018 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:

1. Ann Monica Haugland
2. Bonde Nordset

Kontrollutvalgets behandling

Protokollen fra møte 31. januar 2018 godkjennes.

Det foreslås at Ann Monica Haugland og Bonde Nordset velges til å underskrive protokollen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer (5 voterende)

Kontrollutvalgets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling**Referatsaker:**

- RS 11/18   **Årsrapport for 2017** – Skatteoppkreveren i Molde kommune.
- RS 12/18   **Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Molde kommune** – brev fra Skatteetaten, Skatt Midt-Norge, datert 15.2.2018.
- RS 13/18   **Varslingsaker 2017** – notat datert 14.2.2018 fra kommunalsjef drift. Kontrollutvalget ønsker å få en slik oversikt årlig.
- RS 14/18   **Tilbakemelding om rettstvister** – notat datert 19.2.2018 fra kommuneadvokaten. Kontrollutvalget ønsker å få en slik oversikt årlig. Utvalget ønsker å få en tilbakemelding fra kommuneadvokaten om det er noen av sakene som for kommunen har særskilt økonomisk eller omdømmemessig betydning.
- RS 15/18   **Interpellasjon fremsatt av Thorbjørn Myhre (AP) vedrørende sosial dumping**, Interpellasjon FO 1/18, kommunestyremøte 8.2.2018. Kontrollutvalget ser det som positivt at kommunestyret ønsker å få på plass retningslinjer for dette området. Svart arbeid og arbeidslivskriminalitet er et stort risikoområde.
- RS 16/18   **Tilsvar på foreløpig rapport fra tilsyn med helse- og omsorgstjenester til barn i kommunal avlastningsbolig**, brev datert 19.1.2018 fra Molde kommune til fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Orienteringssaker:

Endelig rapport fra tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester til barn i avlastningsboliger i Molde kommune (3 avvik), Fylkesmannen i Møre og Romsdal 13.2.2018.

Kommunalsjef drift, Ann-Mari Abelvik orienterte utvalget om rapporten, og prosessen med å følge opp tilsynet.

Rapporten viste tre avvik:

Avvik 1: Molde kommune sikrer ikke at de fysiske rammene i Røbekk avlastningsbolig er tilpasset hvert enkelt barns særlige behov.

Avvik 2: Molde kommune sikrer ikke at det alltid blir innhentet politiattest før personell starter i kommunal avlastningsbolig

Avvik 3: Molde kommune sikrer ikke at alt personell som arbeidet i kommunale avlastningsboliger har tilstrekkelig opplæring.

Kommunalsjefen startet med å si at de tar resultatet av tilsynet på største alvor. Kommunen har frist til 13.3.2018 til å lage en plan for hvordan tilsynet skal lukkes. Kommunalsjefen opplyser at hun skal ha møte med enheten om dette i morgen. Abelvik sier at de ser for seg at de må lage en plan for tiltak på kort sikt og en for de tiltakene som det vil ta lenger tid å gjennomføre.

Avvik 2 og 3, kan lukkes straks. Kommunen har på plass rutiner og internkontrollsystem, men det må følges tettere opp at det faktisk skjer og at det dokumenteres.

Avvik 1 vil en trolig trenge lengre tid for å lukke. Men også knyttet til dette avviket må en sette i gang noen tiltak på kort sikt, sier Abelvik. Hun vurderer at det er mulig å sette inn tiltak som bedrer situasjonen i de lokalene en er i dag også. Dersom det er snakk om investeringer, så vil det nødvendigvis ta lenger tid. Da må det følges opp med en budsjettsak.

Kommunalsjefen opplyser på spørsmål fra utvalget at hun er usikker på om det er gjort brukerundersøkelse knyttet til avlastningsbolig på Røbekk. Det opplyses videre at rådmannen ikke har mottatt bekymringsmeldinger fra foreldre før tilsynet.

Abelvik svarte på spørsmål fra utvalget undervegs i orienteringen. Hun kunne også informere om at Drift og forvaltningsutvalget skal gjennomføre sitt møte 19.3.2018 på Røbekk. De vil følge opp tilsynet.

Kontrollutvalget understreker at de forventer at de tiltak som settes i verk for å sikre lukking av avvik 2, settes i verk i hele organisasjonen. De forbedringer av rutiner en gjør må gjennomføres i alle enhetene der det er krav om innhenting av politiattest. Kontrollutvalget ønsker å få tilsendt kommunens plan for lukking av avvik og fylkesmannens oppfølging evt. avslutning av tilsynet.

Innkjøp og offentlige anskaffelser - Kontrollutvalget hadde bedt om en oppdatering av status på innkjøpsområdet, jf. sak på oppfølgingslisten. Innkjøpssjef Roar Bye orienterte utvalget.

Innledningsvis gjennomgikk innkjøpssjefen status på rammeavtaler. Utvalget fikk utdelt en oppdatert oversikt. Det er 4 avtaler som er utgått og som er prioritert av ROR Innkjøp. Det vil kunngjøres konkurranser i vinter/vår for disse.

ROR Innkjøp har fått innspill om at det er ønskelig med mer oppdaterte oversikter over innkjøpsavtaler. Det blir nå laget en oversikt som sendes ut til alle enhetsledere i Molde kommune og til alle samarbeidskommunene, som også gir oversikt over status for konkurranser som en holder på med. ROR Innkjøp har også et ønske om å få laget en oversikt over alle innkjøpsavtaler som finnes i ROR Innkjøpskommunene, for kommunene har også avtaler utover de som inngås gjennom ROR Innkjøp.

Når det skal prioriteres hvilke konkurranser en skal kjøre i ROR Innkjøp, så er det innkjøpsrådet i ROR Innkjøp som prioriterer. De prioriterer blant alle innmeldte ønsker fra kommunene. For 2018 er det kommet inn ønske om 26 rammeavtaler. Roar Bye sier at det er urealistisk å klare å kjøre så mange konkurranser ut fra den kapasiteten de har.

Innkjøpssjef Roar Bye ble av utvalgsleder spurt om han kunne si litt om sine tanker om KOFAs uttalelse fra august 2017 knyttet til konkurransen om IKT utstyr. ROR Innkjøp har tolket uttalelsen fra KOFA slik at de har gjort en formalfeil. Dvs. at de har vist til feil §. De valgte da å avlyse konkurransen. Klager har da klaget på nytt over at konkurransen ble avlyst. KOFA har ikke behandlet den siste klagen enda, da dette ikke var en prioritert sak siden konkurransen allerede var avlyst.

Roar Bye sier at det er en svakhet med KOFA ordningen at det kan klages på formalfeil, selv om disse feilene ikke har noen betydning for valg av leverandør. Bye sier at de er usikker på om de har lært noe av saken, annet enn at det er viktig å vise til riktig §.

Innkjøpssjefen sier at de har hatt et ønske om å sikre rutiner for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet. Dette arbeidet ble nå fremskyndet etter vedtaket som kommunestyret fattet. Bye delte ut heftet «Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner» til utvalgsmedlemmene.

Avslutningsvis nevnt Roar Bye at de også holder på med et arbeid knyttet til innovative anskaffelser, og delte ut invitasjon til et startprogram for innovative anskaffelser som skal arrangeres 14.3.2018 på rådhuset. Møtet skal arrangeres i samarbeid med fylkeskommunen og Nasjonalt program for leverandørutvikling.

Roar Bye svarte på spørsmål fra utvalget underveis i orienteringen.

Utvalgsleder avsluttet med å si at dette området er et område som vurderes for en forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 11/18	PROSJEKTPLAN FOR AVTALT KONTROLLHANDLING. AVHENDING AV TOMT
----------	---

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget godkjenner prosjektplan for avtalt kontrollhandling, under forutsetning av kommunestyrets godkjenning, jf. kontrollutvalgssak 13/18.

Kontrollutvalgets behandling

Oppdragsansvarlig revisor Veslemøy E. Ellinggard orienterte innledningsvis om hvordan revisjonen har vurdert bestillingen.

Kontrollutvalget støttet de problemstilling som revisjonen har foreslått.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 12/18	PROSJEKTPLAN FOR AVTALT KONTROLLHANDLING. EGENANDEL OMSORGSSENTER
----------	---

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget godkjenner fremlagte prosjektplan, under forutsetning av kommunestyrets godkjenning, jf. kontrollutvalgssak 13/18.

Kontrollutvalgets behandling

Oppdragsansvarlig revisor Veslemøy E. Ellinggard orienterte innledningsvis om hvordan revisjonen har vurdert bestillingen.

Kontrollutvalget støttet de problemstilling som revisjonen har foreslått.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 13/18	FORVALTNING AV REVISJONSTJENESTER
----------	-----------------------------------

Kontrollutvalgets innstilling:

Kontrollutvalget innstiller til at kommunestyret godkjenner en av følgende løsninger:

1. Kommunestyret godkjenner at kontrollutvalget bestiller to avtalte kontrollhandlinger, utover et forvaltningsrevisjonsprosjekt i 2018. Dette forutsetter en samlet kostnad på ca. kr 80 000 – 120 000.-.
2. Kommunestyret godkjenner at kontrollutvalget bestiller to avtalte kontrollhandlinger, og at det i tillegg enten blir bestilt et lite forvaltningsrevisjonsprosjekt, eller at det blir bestilt et forvaltningsrevisjonsprosjekt der omfanget er halvparten i 2018 og halvparten i 2019.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalget hadde en grundig drøfting av saken. Utvalget vurderer det ikke som ønskelig bare å gjennomføre kontrollhandlinger og ikke noen forvaltningsrevisjon.

Det ble derfor fremmet forslag om å ta bort alternativ 2 i sekretariatet innstilling:

Kontrollutvalget innstiller til at kommunestyret godkjenner en av følgende løsninger:

1. *Kommunestyret godkjenner at kontrollutvalget bestiller to avtalte kontrollhandlinger, utover et forvaltningsrevisjonsprosjekt i 2018. Dette forutsetter en samlet kostnad på ca. kr 80 000 – 120 000.-.*
2. *Kommunestyret godkjenner at kontrollutvalget bestiller to avtalte kontrollhandlinger, og at det i tillegg enten blir bestilt et lite forvaltningsrevisjonsprosjekt, eller at det blir bestilt et forvaltningsrevisjonsprosjekt der omfanget er halvparten i 2018 og halvparten i 2019.*

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer. (5 voterende)

Sekretariatets innstilling:

Kontrollutvalget innstiller til at kommunestyret godkjenner en av følgende løsning:

1. Kommunestyret godkjenner at kontrollutvalget bestiller to avtalte kontrollhandlinger, utover et forvaltningsrevisjonsprosjekt i 2018. Dette forutsetter en samlet kostnad på ca. kr 80 000 – 120 000.-.
2. Kommunestyret godkjenner at kontrollutvalget erstatter et forvaltningsrevisjonsprosjekt i 2018 med 5-6 avtalte kontrollhandlinger.

3. Kommunestyret godkjenner at kontrollutvalget bestiller to avtalte kontrollhandlinger, og at det i tillegg enten blir bestilt et lite forvaltningsrevisjonsprosjekt, eller at det blir bestilt et forvaltningsrevisjonsprosjekt der omfanget er halvparten i 2018 og halvparten i 2019.

PS 14/18

OPPFØLGINGSLISTE

Kontrollutvalgets vedtak

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten «Kommunens økonomiske situasjon innen helse og omsorg – styring og rapportering

Kontrollutvalget behandlet forvaltningsrevisjonsrapport i møte 07.12.16 sak 44/16. Saken ble oversendt kommunestyret som behandlet rapporten i K-sak 1/17, i møte 16.02.17. Oppfølging av rapporten er ventet våren 2018

07.03.18: Sekretær har bedt om en skriftlig tilbakemelding som etter planen kan behandles i møte 30.04.18.

Innkjøp og offentlige anskaffelser

Anskaffelsesregelverket er omfattende og erfaringsvis er dette et risikoområde som det er viktig at kontrollutvalget følger opp. Kontrollutvalget har tidligere fulgt opp brudd på regelverk som er avdekket fra revisjonen. Molde kommune er også vertskommune for innkjøps samarbeidet ROR Innkjøp. Kontrollutvalget ønsker en årlig oppdatering av status på innkjøpsområdet. Dette innbefatter bl.a. status for rammeavtaler.

07.03.18: Innkjøpssjef Roar Bye gav utvalget en statusrapport i dagens møte jf. OS 05/18.

Henvendelse vedrørende kommunalt tomtesalg på nedre Fugelset

Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse til Molde kommune, fra en innbygger i kommunen. Det stilles spørsmål ved om det har vært forskjellsbehandling ved salg av kommunal grunn. Søker opplyser at han i 1999 kontaktet kommunen med ønske om å kjøpe kommunal grunn. Det ble forklart at arealet ikke kunne selges, da det var uklart hvor mye av dette som ville gå med til fremtidig vegbygging. Innbygger hevder at han i 2016 ble klar over at kommunen i 2012 hadde solgt tomten uten at han, eller eventuelt andre potensielle kjøpere var blitt kontaktet.

07.03.18: Kontrollutvalget behandlet prosjektplan for avtalt kontrollhandling i dagens møte sak 11/18.

Egenandel for opphold ved omsorgshjem – Kontroll av årsavregninger og avstemming mellom årsavregning og innbetaling

Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse fra en person som hadde sine foreldre boende på omsorgssenter i Molde kommune fra 2013-2016. Vedkommende ønsker at kontrollutvalget gjennomfører en kontroll av kommunens avregning fra 2013-2016, og om årsavregningene og faktisk innbetaling stemmer overens.

07.03.18: Kontrollutvalget behandlet prosjektplan for avtalt kontrollhandling i dagens møte sak 12/18.

Varslinger og rettsvister (ny sak)

Kontrollutvalget har bedt rådmannen om en oversikt over varslingsaker.

For å skaffe seg et bilde på omfang av tvistesaker, type tvistesaker, mulig økonomisk tap og omdømme tap, har kontrollutvalget også bedt kommuneadvokaten om en oversikt over rettsvister fra foregående og inneværende år. Dette for at kontrollutvalget skal kunne vurdere om omfang og type saker kan indikere systemsvikt/og eller rom for forbedring av kommunen sine rutiner og internkontroll.

07.03.18: Kontrollutvalget fikk i dagens møte fremlagt oversikt over varslings saker, jf. RS 13/18 og rettstvister, jf. RS 14/18. Kontrollutvalget ønsker årlig tilsvarende oversikter over varslings saker og rettstvister. Kontrollutvalget ber til neste møte kommuneadvokaten om en tilbakemelding om det er noen av rettstvistene som det vises til i oversikten som har stor økonomisk eller omdømmemessig betydning.

Kontrollutvalgets behandling

Til dette møtet var det lagt opp til orienteringer fra administrasjonen til følgende sak på oppfølgingslisten.

- **Innkjøp og offentlige anskaffelser**

Utvalget gjennomgikk de sakene som var opplistet i saksframlegget. Det ble fremmet forslag om å føre opp ytterligere en saker på oppfølgingslisten.

- **Oversikt over varslinger og rettstvister**

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer. (5 voterende)

Sekretariatets innstilling:

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

PS 15/18	EVENTUELT
----------	-----------

Krisesenteret for Molde og omegn - kontraktsoppfølging

I kommunestyret 16.11.2017, sak 84/17 ble investeringsrammen for Krisesenteret for Molde og omegn økt med 9,3 mill. kroner, som følge av forlikavtaler med Skanska Norge AS og med IElektro AS på henholdsvis 5,9 mill. kroner og 400 000 kroner.

Utvalgsleder Trygve Grydeland reiser spørsmål om hvordan kontrollutvalget bør følge opp denne saken videre, slik at en unngår at kommunen kommer i en slik situasjon igjen.

- Hvilken kontraktstrategi har kommunen?
- Hva sier kontrakten om hva som skal varsles, til hvilket tidspunkt og til hvem?
- Hvordan ble eventuelle varslinger håndtert i denne saken?

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalget var enig i at de ønsker å følge opp denne saken nærmere. I første omgang ønsker de å be om at daglig leder i Molde Eiendom KF om å informere utvalget

Konklusjon:

Kontrollutvalget ønsker informasjon fra Molde Eiendom KF om kontraktsoppfølgingen knyttet til Krisesenteret for Molde og omegn.

- Hva skjedde?
- Hvorfor skjedde det?
- Hvordan ble endringsmeldinger, avvik og varsler håndtert?

Referat fra NKRF's kontrollutvalgskonferanse

Deltakerne gav utvalget et kort resyme fra konferansen. Hovedtemaene var digitalisering, arbeidslivskriminalitet, etikk og personvern

Konklusjon:

Kontrollutvalget ønsker å få en orientering fra rådmannen om hvordan kommunen har rigget seg for å håndtere de endringene som kommer når den nye personvernforordningen (GDPR) trår i kraft 25.mai 2018.

Fagkonferanse og årsmøte Forum for kontroll og tilsyn (FKT)

FKT, der Molde kommune er medlem, arrangerer fagkonferanse og årsmøte på Gardermoen 29.-30.5.2018.

Kontrollutvalget konkluderte med at Trygve Grydeland og Bonde Nordset deltar på fagkonferansen.

Dersom noen av disse må melde avbud, så får 1. Ann Monica Haugland og 2. Knut Ståle Morsund tilbud om å delta.

Trygve Grydeland
leder

Ann Monica Haugland
nestleder

Bonde Nordset
medlem

Knut Ståle Morsund
medlem

Anne Brekke
medlem

Jane Anita Aspen
sekretær

MOLDE KOMMUNE

Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/03
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 23.4.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Motedato
PS 10/18	Kontrollutvalget	30.4.2018

REFERAT OG ORIENTERINGER

Sekretariatets innstilling

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Saksopplysninger

Referatsaker:

- RS 18/18   **Kontrollutvalget - Årsmelding for 2017** – saksprotokoll fra kommunestyrets møte 15.3.2018 i K-sak 3/18 (vedlagt).
- RS 19/18   **Strategiske grep for å hindre svart økonomi ved anskaffelser** – saksprotokoll fra kommunestyrets møte 15.3.2018 i K-sak 7/18 (vedlagt).
- RS 20/18   **Regnskap 2017 og revidert budsjett for 2018 for prosjekt nye Molde kommune** – saksprotokoll fra fellesnemda Nye Molde kommune 28.2.2018 sak 9/18 (vedlagt).
- RS 21/18   **Forvaltning av revisjonstjenester** – saksprotokoll fra kommunestyrets møte 19.4.2018 i K-sak 12/18 (deles ut i møte).
- RS 22/18   **Høringsutkast - Veileder "Hva kan kontrollutvalget forvente av oppgaveutførelse og kompetanse fra sekretariatet"**, utsendt fra Forum for kontroll og tilsyn (FKT) 4.4.2018 med høringsfrist 16.5.2018. (vedlagt)
- RS 23/18   **Prop.46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)**, utskrift fra Regjeringen.no (vedlagt)
Rolle, ansvar og oppgaver for kontrollutvalget og sekretariat går frem av lovproposisjonens kapittel 24 Kontrollutvalget og Kontrollutvalgssekretariatet og kapittel 25 Revisjon.
- RS 24/18   **Representantskapsmøte Møre og Romsdal Revisjon IKS**, protokoll fra møte 20.4.2018 (vedlagt)
- RS 25/18   **Eiermøte Møre og Romsdal Revisjon IKS**, protokoll fra møte 20.4.2018 (vedlagt)
- RS 26/18   **Molde kommunes svar på endelig tilsynsrapport, vedrørende helse- og omsorgstjenester til barn i avlastningsboliger**, brev til fylkesmannen i Møre og Romsdal datert 12.3.2018 (vedlagt)

Orienteringssaker:

- OS 06/18   **Håndtering om varsel om kritikkverdige forhold**

Kontrollutvalget har bedt om orientering om håndtering av varsel som kontrollutvalget har sendt over til kommunes varslingsmottak, samt orientering og vurdering av sykefravær (kort og lang tidsfravær) og turnover i enheten.

Det vil i møte bli delt ut et notat fra rådmannen som er unntatt offentlighet jfr. offentlighetslova § 23.1. ledd, av hensyn til kommunens personalforvaltning.

Det vil bli gjort en vurdering av lukking av motet under orienteringen.

OS 07/18

Krisesenteret for Molde og omegn - kontraktsoppfølging

Kontrollutvalget har bedt om informasjon fra Molde Eiendom KF om kontraktsoppfølgingen knyttet til Krisesenteret for Molde og omegn.

- Hva skjedde?
- Hvorfor skjedde det?
- Hvordan ble endringsmeldinger, avvik og varsler håndtert?

Jane Anita Aspen
daglig leder

RS18/18

Saksprotokoll i Molde kommunestyre - 15.03.2018

Vedtak

Kontrollutvalgets årsmelding for 2017 tas til orientering.

Behandling

Kontrollutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

PS 7/18 Strategiske grep for å hindre svart økonomi ved anskaffelser
Saksprotokoll i Molde kommunestyre - 15.03.2018

Vedtak

Molde kommune skal bruke anskaffelser som et strategisk tiltak for å medvirke til en bærekraftig miljøutvikling, forsvarlig utvikling av arbeidslivet og etablering av flere lærlingeplasser.

Kommunen skal legge vedlagte «Strategiske grep for å hindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i kommuner og fylkeskommuner» til grunn ved alle anskaffelser med en beløpsverdi over nasjonal terskelverdi i anskaffelsesregelverket.

Kommunestyret ber om at tilsvarende blir gjort ved anskaffelser kommunen er med på gjennom innkjøps samarbeidet ROR-Innkjøp.

Ved revidering av kommunens innkjøpsstrategi, vil disse strategiske grepene bli innarbeidet i innkjøpsstrategien.

Behandling

Det ble votert samlet over innstillingen som ble enstemmig vedtatt.

PS 9/18 Regnskap 2017 og revidert budsjett 2018 for prosjekt nye Molde kommune

Saksprotokoll i Fellesnemnda Nye Molde kommune - 28.02.2018

Vedtak

1. Fellesnemnda for nye Molde kommune tar regnskapsrapport for 2017 til etterretning.
2. Fellesnemnda for nye Molde kommune godkjenner revidert rammebudsjett for 2018.
3. Fellesnemnda for nye Molde kommune tar rammebudsjett for 2019 til orientering.

Behandling

Det ble votert samlet over prosjektrådmannens forslag til vedtak som ble enstemmig vedtatt.

Aspen, Jane Anita

Fra: Forum for Kontroll og Tilsyn <fkt@fkt.no>
Sendt: 4. april 2018 11:50
Til: Forum for Kontroll og Tilsyn
Kopi: benedikte.vonen@temark.no; Hilde Margit Vatnar Selnes; Roald Breistein; dag@lunderobertsen.no; synnove.solbakken@kvinnherad.kommune.no; einar.ulla@sfj.no; aprepjeff@gmail.com; john.helge.andersen@gmail.com; sissel.mietinen@ffk.no; Liv Tronstad
Emne: Høringsutkast - Veileder "Hva kan kontrollutvalget forvente av oppgaveutførelse og kompetanse fra sekretariatet"
Vedlegg: Høringsutkast - Veileder - Hva kan kontrollutvalget forvente av oppgaveutførelse og kompetanse fra sekretariatet.pdf

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Til FKTs medlemmer og Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

FKT sender med dette på høring forslag til veileder «Hva kan kontrollutvalget forvente av oppgaveutførelse og kompetanse fra sekretariatet».

Veilederen er blitt til på bakgrunn av at vi vet at det er store variasjoner mellom sekretariatene både når det gjelder hvor mye tid som benyttes på kontrollutvalgene og hvilke oppgaver som utføres. Det er en utfordring at kontrollutvalgene mangler sammenligningsgrunnlag, og at det i utgangspunktet kan være vanskelig å vite hva som kan og bør forventes av sekretariatene.

Vi håper på mange gode innspill fra dere slik at veilederen kan bli et godt redskap. Innspill kan sendes til FKT - individuelt eller samlet fra kontrollutvalget eller sekretariatet.

Høringsfristen er satt til mandag 7. mai

Den endelige veilederen blir presentert på fagkonferansen 29. - 30 mai (Det er ikke for sent å melde seg på)

Mottakerne av denne e-posten er kontrollutvalgsledere og ledere for sekretariatene, samt NKRF. Vi ber om at veilederen blir videresendt til medlemmer i kontrollutvalgene og ansatte i sekretariatene.

Vh Anne-Karin Femanger Pettersen
Generalsekretær

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT)

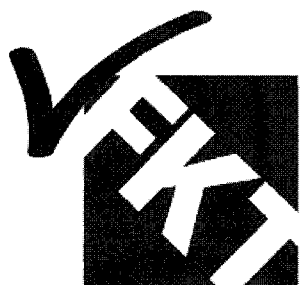
Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post: fkt@fkt.no | Tlf.: 41471166

www.fkt.no | www.twitter.com/@FKT_no www.facebook.com/FKT.no/

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat

Veileder

Hva kan kontrollutvalget forvente
av oppgaveutførelse og kompetanse
fra sekretariatet

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Innholdsfortegnelse:

1. Arbeidsgruppens sammensetning og mandat	2
2. Bakgrunn.....	2
3. Innledning.....	3
3.1. Lovkrav	3
3.2. Kontrollutvalgsboken.....	3
3.3. Lovutvalget (NOU 2016:4) og lovforslaget (Prop. 46 L (2017-2018) om sekretariatene	5
4. Oppgaveutførelse.....	5
4.1. Tilgjengelighet og bemanning	5
4.2. Kontrollutvalget som oppdragsgiver.....	6
4.3. Analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll	6
4.4. Bestiller/utfører modell	8
4.5. Forberedelse av møte i kontrollutvalget	10
4.6. Saksbehandling	12
4.7. Utsending av møteinnkalling	14
4.8. Avvikling av møte i kontrollutvalget	15
4.9. Etterarbeid etter møte i kontrollutvalget	15
4.10. Henvendelser til kontrollutvalget	16
4.11. Valg av revisjonsordning	16
4.12. Valg av revisor	17
4.13. Valg av sekretariatsordning	18
4.14. Valg av sekretær.....	19
4.15. Kontrollutvalget sin rolle i fm. kommunesammenslåing	19
4.16. Årsmelding for kontrollutvalget.....	19
4.17. Folkevalgtopplæring for kontrollutvalget	20
4.18. Målform.....	21
5. Aktuelle lenker.....	22

1. Arbeidsgruppens sammensetning og mandat

Veilederen er laget av en arbeidsgruppe bestående av:

- Roald Breistein, leder og styremedlem i FKT, Sekretariat for kontrollutvalet, Hordaland fylkeskommune
- Hilde Vatnar Selnes, nestleder i styret i FKT, medlem i kontrollutvalget i Namsos
- Anne-Karin Femanger Pettersen, Generalsekretær i FKT og tidligere leder i Østfold kontrollutvalgssekretariat
- Rolleiv Lind, leder i kontrollutvalget i Tromsø kommune

Arbeidsgruppens mandat har vært å utarbeide en veileder som beskriver:

- Standarder for utøvelse av sekretariatfunksjonen for kontrollutvalg inkludert hva kontrollutvalget kan forvente å få av tjenester fra sitt sekretariat
- Nødvendig kompetansekrav for sekretariatfunksjonen for kontrollutvalg
- Størrelse på sekretariatene

2. Bakgrunn

Deloittes evaluering av kontrollutvalg og sekretariat fra 2014¹ viste store variasjoner mellom sekretariatene både når det gjelder hvor mye tid som benyttes på utvalgene og hvilke oppgaver som utføres. Likevel var omtrent alle kontrollutvalgslederene som ble spurt, fornøyd med sitt sekretariat. Det er en utfordring at kontrollutvalgene mangler sammenligningsgrunnlag, og at det i utgangspunktet kan være vanskelig å vite hva som kan og bør forventes av sekretariatene.

Deloittes undersøkelse av hva kontrollutvalgssekretariatene faktisk gjør, viser at sekretariatene i hovedsak har tre roller: «saksbehandler», «utreder» og «administrator», men balansen mellom rollene varierer. Alle sekretariatene er «administratorer», og en betydelig andel av sekretariatene fungerer som «saksbehandler» ved å gi egne vurderinger i saksfremstillinger. Det er også noen som fungerer som «utreder» for sine kontrollutvalg, ved at de utfører overordnet analyse, selskapskontroll eller andre oppdrag basert på bestillinger fra utvalget.

Det er ulike oppfatninger av hvilke oppgaver sekretariatene bør utføre innenfor de tre rollene. Diskusjonen oppstår særlig i skjæringsflaten mellom sekretariat og revisjon, for eksempel om sekretariatene kan utføre overordnet analyse, eller om den faller innunder «revisjonsoppdraget»? Og videre om sekretariatet kan gi vurderinger av revisors arbeid i sine saksfremlegg når revisor selv er ansvarlig for sitt arbeid?

---

¹ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/evaluering-av-kontrollutvalg-og-kontrollsekretariat/id2358396/>

3. Innledning

FKT har utarbeidet egne veiledere på disse områdene:

- FKTs Veileder for høringer <http://www.fkt.no/fagtema/publikasjoner/hoering-i-kontrollutvalget-fkts-veileder-for-hoeringer>
- Veileder - arkivordning for kontrollutvalgssekretariat <http://www.fkt.no/fagtema/kontrollutvalgssekretariat/veileder-arkivordning-for-kontrollutvalgssekretariat>
- Påse-ansvaret overfor revisor – er under arbeid.

Denne veilederen inneholder ikke noe om kontrollutvalget sin rolle når det gjelder regnskapsrevisjon da det i stor grad vil være dekket av veileder om «Påse-ansvaret overfor revisor» som er under utarbeiding.

Før vi ser nærmere på selve saksbehandlingen i sekretariatene, kan det være nyttig å se på noen viktige rammefaktorer for sekretariatet: lovgrunnlag, tilgjengelighet og bemanning, kontrollutvalget som oppdragsgiver og den formelle arbeidsdelingen mellom aktørene som er gitt i lov og forskrift.

3.1. Lovkrav

Ansvar til kontrollutvalget er bl.a. beskrevet i KommuneLOVEN og Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommune. Lenke til lovdata finnes bakerst i veilederen.

Sekretariatets funksjon er beskrevet i Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 20. I merknaden til denne står det bl.a. dette:

«Kontrollutvalgets sekretariat vil være utvalgets operative ledd og skal sørge for at det blir foretatt tilsyn med administrasjonen og revisjonen.»

3.2. Kontrollutvalgsboken

Kontrollutvalgsboken² beskriver kontrollutvalgets roller og ansvar. Den beskriver også kontrollutvalgssekretariatets rolle bl.a. på denne måten på side 22:

«Sekretariatet er kontrollutvalgets viktigste hjelper og støttespiller. Et velfungerende sekretariat er en forutsetning for at kontrollutvalget kan kunne utføre sin tilsyns- og kontrollfunksjon på en god måte. Kommunestyret har plikt til å sørge for sekretariatsbistand til kontrollutvalget. Det er et krav at sekretariatet skal være uavhengig av både administrasjonen og revisjonen. Dette innebærer at sekretæren ikke kan være ansatt i administrasjonen, eller utføre revisjonsoppgaver for kommunen. Sekretariatet er underlagt forvaltningslovens habilitetskrav. Den som utfører sekretariatsfunksjonen må selv vurdere sin egen habilitet ved utførelsen av oppgavene.»

Sekretariatsfunksjonen kan ivaretas på ulike måter, gjennom:

- interkommunalt selskap eller aksjeselskap eid av flere kommuner
- interkommunalt samarbeid etter koml. § 27
- vertskommunemodell basert på koml. § 28 c

² Kontrollutvalgsboken: <http://www.fkt.no/fagtema/kontrollutvalgssekretariat/kontrollutvalgboka-2-utgave>

- ansatt sekretær direkte underlagt kontrollutvalget
- kjøp av tjenester fra private selskaper (for eksempel et advokatkontor eller et revisjonsselskap som ikke utfører revisjonstjenester for kommunen)

Sekretariatet er direkte underordnet utvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir. Det er opp til det enkelte kontrollutvalg å bestemme nærmere hvilke oppgaver sekretariatet skal ha. Administrasjonssjefen har innenfor kontrollutvalgets myndighetsområde ikke instruksjons- eller avgjørelsesmyndighet overfor sekretariatet.

Kommuneloven og kontrollutvalgsforskriften åpner for ulike løsninger når det gjelder organisering av kontrollutvalgets sekretariat. Sekretariatsfunksjonen kan imidlertid ikke legges til administrasjonen eller revisjonen. Begrunnelsen for dette er at kontrollutvalget skal føre kontroll med administrasjonen og føre tilsyn med revisjonen. Kontrollutvalgets tilsynsansvar etter loven og forskriften vil omfatte ordføreren og bystyresekretariatets leder. Det vil derfor også være i strid med regelverket dersom sekretariatsfunksjonen legges til personer som er underlagt disse.

Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og forberedt. Det er derfor viktig at sekretariatet besitter kompetanse om blant annet regnskap, revisjon og offentlig forvaltning. Sekretariatet vil være en viktig faglig ressurs og en nyttig diskusjonspartner for kontrollutvalget, og bør derfor holde seg oppdatert om saker som er relevante for kontrollutvalget. Dette kan for eksempel gjelde endringer i regelverk og forskrifter, faglige kurs og konferanser eller rapporter fra statlige tilsyn i kommunen.

Sekretariatet må også ha tilstrekkelig kapasitet til saksforberedelse, utredning og oppfølging av sakene. Sekretariatet må være fleksibelt når det gjelder tidspunkt for møter i utvalget, og bør være tilgjengelig for å drøfte saker mellom møtene.

I tillegg til å påse at kontrollutvalgets saker er forsvarlig utredet og forberedt, vil sekretariatet ivareta oppgaver som å:

- lage og sende ut møteinnkalling
- påse at saker fra kontrollutvalget kommer til kommunestyret for behandling
- praktisk tilrettelegging av møter
- skrive protokoll fra møtene og sende ut utskrifter/ informere om vedtakene
- sørge for at nettsidene til kontrollutvalget blir oppdatert
- følge opp vedtakene i kontrollutvalget

Sekretariatets oppgaver omfatter også arkivering og journalføring av kontrollutvalgets saker, møteprotokoller og korrespondanse. Sekretariatet skal opprette et eget arkiv eller en egen arkivdel for kontrollutvalget som tilfredsstiller kravene i arkivloven med forskrifter. Ansvaret for arkivet kan ikke legges til administrasjonssjefen, fordi sekretariatsfunksjonen ikke ligger under administrasjonssjefens myndighetsområde.

Sekretariatet kan utarbeide overordnet analyse og planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll og gjennomføre selskapskontroll som ikke omfatter forvaltningsrevisjon.»

Kontrollutvalgsboken er viktig, men som vi ser er den lite kontret når det gjelder å veilede sekretariatene i sitt daglige virke.

3.3. Lovutvalget (NOU 2016:4) og lovforslaget (Prop. 46 L (2017-2018) om sekretariatene

Lovutvalget har lagt frem forslag til ny kommunelov (NOU 2016:4) ³.

Flere av høringsinstansene, inkl. FKT og NKRF, er kritiske til utvalgets framstilling av hva som bør være sekretariatenes rolle og oppgaver. Særlig gjaldt dette at sekretariatet ikke skal innhente informasjon og vurdere denne opp mot et regelverk, vedtak og liknende.

Både Forum for Kontroll og Tilsyn og Norges Kommunerevisorforbund har avgitt hørings svar på NOU 2016:4 ^{4 5}.

Lovproposisjonen (Prop. 46 L (2017-2018)) ble lagt frem 16.03. 2018. ⁶ Departementet skriver at «*Under enhver omstendighet mener departementet at lovforslaget, som er en videreføring av gjeldende rett, ikke forbyr sekretariatet å innhente informasjon og vurdere denne opp mot et regelverk, vedtak og liknende.*» (ref. kap. 24.5.4). Departementet mener videre at det er hensiktsmessig å ta utgangspunkt i den internasjonale definisjonen på revisjon i NS-EN ISO 9000:2000 som en grensedragning for sekretariatets oppgaver.

4. Oppgaveutførelse

4.1. Tilgjengelighet og bemanning

Forutsetning for et fungerende kontrollutvalg er at sekretariatet har, eller har tilgang på, en bredt sammensatt kompetanse og tilstrekkelig kapasitet. Det er også en forutsetning at sekretariatene er habile i forhold til egen kommune-/fylkesadministrasjon og til valgt revisjonsordning.

FKT er av den oppfatning at bred kompetanse betyr at minimum én ansatt i sekretariatet har relevant utdanning på mastergradsnivå eller tilsvarende. Antall ansatte med høyere utdanning avhenger naturligvis av størrelsen på sekretariatet. Da kommunereformen vil gi færre, men større kommuner, er det naturlig at størrelsen på sekretariatet vil øke og kravet til relevant kompetanse tilsvarende. Dette vil spesielt være aktuelt for kommuner som slår seg sammen og som ikke har hatt samme sekretariat tidligere.

Kontrollutvalgene er avhengige av et sekretariat som har faglig tyngde og kapasitet til å bistå dem i arbeidet. Det stilles ikke formelle krav om kompetanse til kontrollutvalgets medlemmer. Kontrollutvalget er et lekmannsorgan, det er derfor av avgjørende betydning at sekretariatet har formell kompetanse som «spiller kontrollutvalgene gode».

Det er etter FKT sin mening også viktig at sekretariatene har flere ansatte, gjerne med forskjellig utdanning, realkompetanse og bakgrunn. Dette vil bl.a. bidra til at sekretariatene blir mindre sårbare ved sykdom og annet fravær. Videre vil man få et bredere faglig miljø som man kan spille på med tanke på diskusjoner av hvordan man skal løse vanskelig enkeltsaker.

³ NOU 2016:4: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---nou-20164-ny-kommunelov/id2481627/>

⁴ http://www.fkt.no/nyheter/regnskapsrevisjon_c4120711734/hoeringsuttalelse-til-forslaget-til-ny-kommunelov

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---nou-20164-ny-kommunelov/id2481627/?uid=6ca6769d-8d22-4c4c-9760-82b0d0404991>

⁶ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-46-l-20172018/id2593519/sec26#KAP26-3>

4.2. Kontrollutvalget som oppdragsgiver

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med forvaltningen i kommunen på vegne av kommunestyret. Oppgaven omfatter også tilsyn og kontroll med at aktiviteten i alle politiske utvalg skjer i tråd med lover, regler og politiske vedtak. Dette kontrollansvaret gjelder likevel ikke for kommunestyret bortsett fra dersom det har gjort, eller er i ferd med å gjøre et ulovlig vedtak. Kontrollutvalget skal uansett ikke blande seg bort i hensiktsmessigheten av et politisk vedtak.

Kontroll og tilsyn utføres i nært samarbeid med sekretariatet. Sekretariatet skal være kontrollutvalgets operative ledd og skal sørge for at det blir foretatt tilsyn med administrasjon og revisjon. Videre skal sekretariatet påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet skal ellers utføre de oppgaver som kontrollutvalget ber om.

Det bør utarbeides en aktivitetskalender/møteplan for aktiviteten i kontrollutvalget. Her kan «må oppgavene» (pålagte oppgaver) som skal utføres i løpet av året ligge - i tillegg til oppgaver kontrollutvalget selv har valgt å prioritere.

Kontrollutvalget er oppdragsgiver i forbindelse med å utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, i tillegg til å bestille forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og regnskapsrevisjon hos revisor. Kontrollutvalget er også oppdragsgiver ved bestilling av orienteringer fra rådmannen.

Det er viktig at kontrollutvalgene utformer gode og konkrete bestillinger. Sekretariatet bistår kontrollutvalget med dette arbeidet.

4.3. Analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er viktige verktøy for kommunens øverste politiske organ for å føre tilsyn og kontroll med kommunens totale forvaltning og de resultater som oppnås.

Det er kontrollutvalget som har ansvaret for at det utføres forvaltningsrevisjon i kommunen. Dette framgår av § 77, nr. 4:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).»

Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. jf. § 77, nr. 5

Eierskapskontrolldelen i selskapskontrollen innebærer for eksempel kontroll med at kommunen har eierskapsstrategi og utøver eierskap i henhold til denne. Dette kan også kalles for kontroll med kommunens eierskapsforvaltning. Videre kan det utføres eierskapskontroll med at selskapet oppfyller formål/krav i kommunens eierstrategi. En tredje variant av selskapskontroll er at det gjennomføres forvaltningsrevisjon i selskapet. Det kan være vanskelig å skille mellom de to siste variantene. I Prop. 46 L (2017-2018), forslag til ny kommunelov, foreslår departementet derfor at all eierskapskontroll skal utføres av revisjonen i tråd med god kommunal revisjonsskikk. Departementet mener dette bidrar til å styrke

kvaliteten på eierskapskontrollen samtidig som den gir en klarere rollefordeling mellom bestiller og utfører.

Hvis lovgiver (Stortinget) definerer eierskapskontroll som en revisjonsoppgave, vil revisjonen både få ansvar for gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen og eierskapskontrollen. Kontrollutvalget og kontrollutvalgssekretariatet vil på sin side ha som oppgave å planlegge og bestille forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller.

Overordnet analyse:

Forvaltningsrevisjonsplanen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter, jf. Kontrollutvalgsforskriften § 10.

Selskapskontrollplanen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene, jf. Kontrollutvalgsforskriften § 13.

Kontrollutvalget står etter loven fritt med hensyn til hvem som skal utføre overordnet analyse for selskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Det kan være kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor, eller andre. Overordnet analyse for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll må likevel gjennomføres slik at kontrollutvalget får et godt bestillingsverktøy som medlemmene føler eierskap til. For å få det til, bør kontrollutvalget bidra på ulike stadier i prosessen.

Det kan være en fordel å ha en innledende dialog med utvalget for å foreslå/presentere en metodikk for analysearbeidet.

Mange kontrollutvalg har videre god erfaring med å benytte ulike former for seminarer og arbeidsmøter i selve analysearbeidet. Slike prosesser er ofte basert på innsamlet informasjon som, sammen med kontrollutvalgets egne erfaringer, danner grunnlag for å vurdere kommunens ulike tjenesteområder og eierstyring. Det er viktig at det blir lagt til rette for en bred og god prosess som sikrer at alle kontrollutvalgsmedlemmene deltar og får uttrykt sin mening.

Kartlegging av risiko kan gjøres gjennom flere ulike handlinger og møtepunkter:

- Sentrale styringsdokumenter, slik som siste handlingsplan med budsjett, siste årsrapport og andre nye kommuneplaner, bør spille en sentral rolle i kartleggingen. Kommunens Eiermelding og Eierstrategi er relevante dokumenter knyttet til overordnet analyse for selskapskontroll. Gjennomgang av kommunens egne dokumenter bidrar til å kartlegge hva kommunen selv oppfatter som relevante risikofaktorer i kommende planperiode.
- Statistikk fra SSB/KOSTRA, tilsynsrapporter fra fylkesmannen og andre tilsynsmyndigheter og KOFA kan være relevant å ta med.
- Løpende dialog med forvaltningen i forbindelse med prosjektarbeid er en viktig kanal for informasjon. Det forekommer for eksempel at revisor avdekker risikoområder som går utover det som revideres i den enkelte forvaltningsrevisjon.
- Dialog med kommuneansvarlig regnskapsrevisor for å kartlegge erfaringer og oppfatning av risikofaktorer innenfor ulike deler av kommunen. Ytterligere kan kontakt med øvrig fagmiljø, litteratur og publikasjoner på området, samt nyhetsbildet bidra til å kartlegge forhold som det kan være grunn til å se nærmere på.
- Møte med rådmannen og kommunalsjefer i kartleggingsfasen med den hensikt å få administrasjonens innspill på aktuelle risikoområder i kommunen.

- I tillegg til interne seminar i kontrollutvalget, kan det også arrangeres fellesmøter med f. eks rådmann/kommunalsjefer og ordfører/gruppeledere, KU-leder og sekretariat hvor forslag til områder blir diskutert.
- I overgangen mellom to valgperioder, bør også avtroppende kontrollutvalg og ordfører få anledning til å gi råd og tips til nytt utvalg

Overordnet analyse kan legges som vedlegg til saken som gjelder selve planen. Overordnet analyse for neste planperiode kan nedfelles som et oppdrag i planen som er til behandling.

Plan:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planene skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Jf. kontrollutvalgsforskriften § § 10 og 13. Planene skal være basert på overordnet analyse.

Eksempel på vedtak/innstilling til forvaltningsrevisjonsplan:

Kontrollutvalget innbyr kommunestyret til å fatte følgende vedtak:

- 1 Det skal i perioden 20xx-20xx gjennomføres forvaltningsrevisjon i henhold til kontrollutvalgets forslag til Forvaltningsrevisjonsplan 20xx-20xx *(vedlagt kan det ligge en plan/dokument som beskriver og evt. også problematiserer tema)*
  - 1 Tema/Navn på prosjekt
  - 2
  - 3
- 2 Kontrollutvalget gis fullmakt til å foreta nærmere planlegging av forvaltningsrevisjonen, herunder vedta de enkelte undersøkelser/prosjektplaner og inngå avtaler om gjennomføring med revisjonen.
- 3 Kontrollutvalget skal fortløpende sende forvaltningsrevisjonsrapporter til kommunestyret. Kontrollutvalget skal også rapportere resultatene av forvaltningsrevisjonen i årsmeldingen som sendes til kommunestyret.
- 4 Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å vurdere eventuelle behov for endringer i planen i planperioden.

Tilsvarende vedtak/innstilling kan fattes i fm selskapskontrollplanen.

4.4. Bestiller/utfører modell

Arbeidsfordelingen mellom kontrollutvalget og revisjonen kan beskrives som en bestiller-utførermodell. Det vil si at kontrollutvalget bestiller oppdrag hos revisjonen, som leverer etter bestilling. Når sekretariatet utøver bestillerfunksjonen i forbindelse med forberedelsen av møtene, må kontrollutvalget kunne forvente at sekretariatet har den samme avstanden til revisor som det forventes av utvalget.

Grunnlaget for en slik bestiller-utfører-tenkning kan vi finne forarbeidene til dagens kommunelov (Ot. Prp.nr 70 s. 57). Der står det at «Kontrollutvalget skal utøve en

tilsynsfunksjon overfor revisjonen, og skal følge opp at kommunen får de revisjonstjenester den har bestilt. Dette tilsier en viss avstand og uavhengighet i forhold til revisjonen».

Kontrollutvalgets bestillerrolle kommer tydeligst til uttrykk i kommunelovens beskrivelse av utvalgets ansvar for å påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon (jf. kommuneloven § 77 nr. 4). Merknadene til § 9 i kontrollutvalgsforskriften forklarer at «i dette ligger at kontrollutvalget har en «bestillerrolle» i forbindelse med forvaltningsrevisjon».

I merknadene til § 20 i kontrollutvalgsforskriften står det videre: «I tillegg er det sekretariatet som utøver bestillerfunksjonen i forhold til forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon dersom kommunestyret/fylkestinget vedtar å benytte annen enn egen ansatt revisor til å utføre slik revisjon.»

I kapittel 4.3 beskrives hvordan vi mener bestiller-utførermodellen må forstås og praktiseres når det gjelder overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Bestilling av revisjonsrapporter

I forbindelse med at kontrollutvalget skal bestille en ny forvaltningsrevisjon eller selskapskontroll bør det gjennomføres en idédugnad i et utvalgsmøte. En slik idédugnad bør starte med at kontrollutvalget, med utgangspunkt i gjeldene plan, diskuterer seg frem til hvilket revisjonsprosjekt man ønsker å få gjennomført nå. Det er selvsagt mulig å vurdere om en skal velge andre enn det neste prioriterte prosjektet på planen dersom f.eks. ny aktualitet eller endret risikobilde i kommunen skulle tilsi det.

Når kontrollutvalget har bestemt hva som skal revideres, bør man definere og avgrense prosjektet nærmere ved å utforme et formål med revisjonen. Videre bør man formulere problemstillinger/moment som en vil at revisor skal finne svar på. I dette arbeidet kan utvalget dra veksler på omtalen av aktuelt prosjekt, slik det kommer fram i gjeldende analyse og plan for forvaltningsrevisjon. Her bør kontrollutvalget også ha en mening om omfanget på revisjonen, f.eks. om man skal gå i dybden eller mer i bredden.

Resultatet av dette arbeidet bør ende opp med at kontrollutvalget, på bakgrunn av det som kom frem i møtet, ber revisor levere forslag til prosjektplan som inkluderer formål, problemstillinger, eventuelle avgrensinger, ressursbruk og tidspunkt for levering av revisjonsrapport. Forslag til prosjektplan bør behandles i neste møte i kontrollutvalget. Dersom utvalget ønsker at det blir gjort endringer i denne må revisor bli bedt om å levere en ny redigert versjon av prosjektplanen.

I dette arbeidet bør det kunne forventes at sekretariatet styrer prosessen og sørger for å få fremdrift i arbeidet, i tillegg til at revisjonen bidrar i arbeidet i møtet, slik at man på en best mulig måte kommer frem til en god bestilling som gir svar på det kontrollutvalget ønsker svar på.

Det er kontrollutvalget som uansett skal være i førersetet i dette arbeidet. Litt forenklet kan vi si at det er kontrollutvalget som bestemmer hva som skal revideres mens revisjonen bestemmer hvordan det skal revideres. Det siste er likevel ikke til hinder for at kontrollutvalget bør få komme med innspill til revisor på f.eks. hvilke skoler som skal velges ut, hvem som bør intervjues eller hvem som bør delta i en spørreundersøkelse.

4.5. Forberedelse av møte i kontrollutvalget

Forberedelser til kontrollutvalgets møter bør følge de samme prinsipper som gjelder generelt for folkevalgte organer i kommunen. Det er organets leder som har ansvaret for å sette opp saksliste til møtene, jf. kommuneloven § 32 nr. 2 og merknader til forskrift om kontrollutvalg, se rundskriv H-15/04⁷.

«Dette antas imidlertid ikke å være til hinder for at sekretariatet overfor lederen fremmer forslag om hvilke saker som bør tas opp i møte» (ref. departementets lovtolkning sak 05/3440, 26.6 2015)

Kontrollutvalgsboken foreslår at sekretariatet setter opp en årsplan for kontrollutvalget som inneholder møtetidspunkt, planlagte/faste saker og annen aktivitet, for eksempel virksomhetsbesøk.

Eksempel på en årsplan:

Årsplan	Møter				
	Febr.	Apr.	Juni	Sept.	Des.
Saker i løpet av året:					
Planer – (forvaltningsrevisjon, regnskapsrevisjon, selskapskontroll)	X		X		
Prosjektplaner forvaltningsrevisjon	X		X		
Rapporter - forvaltningsrevisjon		X			X
Rapporter - selskapskontroll					X
Rapporter fra regnskapsrevisjon	X				
Informasjon fra rådmannen/administrasjonen		X			
Budsjett for kontroll og tilsyn				X	
Kommunes årsregnskap, revisjonsbretning		X			
Rapportering om ressursbruk og utførte oppgaver i revisjonen (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon)	X		X	X	
Kontrollutvalgets årsmelding	X				
Besøk hos kommunal virksomhet og selskap			X		X
Møteplaner			X		X
Referater og meldinger	X	X	X	X	X

Det er viktig å koordinere møtedatoer med kommunestyremøter og andre utvalgsmøter.

I god tid før utsending av sakspapirer (10-14 dager før) bør sekretariatet sette opp et forslag til saksliste som sendes til utvalgsleder i en e-post. Sakene som sekretæren foreslår, kan ha sin bakgrunn i faste saker gjennom året, bestillinger fra kontrollutvalget i tidligere møter, eventuelle henvendelser fra innbyggere i kommunen eller andre, mv. Det bør forventes at sekretariatet på forhånd har hatt samtaler med revisor om hvilke saker som forventes og frister for levering. Kontrollutvalgslederen bør gjennomgå sakslisten med sekretæren og komme med sine innspill innen rimelig tid slik at sekretæren får tid til å forberede sak på evt. nye innspill fra lederen.

⁷ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-h-1504/id272452/>

Saklisten kan inneholde både forslag til «politiske saker» og forslag til «referatsaker» som kan være aktuelle for kontrollutvalget.

Referatsaker kan være saker fra kommunestyret som det er aktuelt for kontrollutvalget å kjenne til, for eksempel hvordan saker fra kontrollutvalget er behandlet. Videre er det også en god praksis fra sekretæren om hun sjekker om fylkesmannen har gjennomført tilsyn siden sist møte. Det samme kan gjøres i de tilfellene der KOFA har behandlet saker som gjelder kommunen. I kontrollutvalg som har mange forvaltningsrevisjonsrapporter til behandling i løpet av et år, kan det også være en god ide å legge fram en oversikt over status for rådmannens oppfølging av disse. På denne måten kan kontrollutvalget ta stilling til om de iverksatte tiltakene er gode nok til å kunne si seg ferdig med oppfølging av rapporten eller ikke. Det er viktig å huske på at en forvaltningsrevisjon ikke er ferdig før den er fulgt opp.

Et forslag til saksliste kan for eksempel se slik ut:

Politiske saker:

- *Godkjenning av innkalling og saksliste*
- *Godkjenning av protokoll fra forrige møte*
- *Status for revisjonens arbeid med forvaltningsrevisjonsprosjekt: «Kvalitet i heldøgns omsorgsplasser»*
- *Bestilling av prosjektplan – «Etterlevelse/oppfølging av anskaffelsesrutiner»*
- *Innledende dialog med revisor om overordnet analyse for forvaltningsrevisjon for perioden 2018-2019*
- *Overordnet revisjonsstrategi - kommuneregnskapet 2017*
- *Oppfølging av henvendelse til kontrollutvalget angående en anskaffelse*
- *Forslag til budsjettammer for kontroll- og tilsynsarbeidet 2018*

Referatsaker:

- *Kontrollutvalgets møterett i generalforsamlinger*
- *Vedtak i kommunestyret – forvaltningsrevisjonsrapport «Tilpasset opplæring»*
- *Vedtak i kommunestyret om Eierskapsmelding*
- *Invitasjon til FKT-fagkonferanse*
- *Økonomirapport 1. kvartal 2017*

Sekretariatet bør også i de innledende samtalene med kontrollutvalgslederen, avklare om det er saker som bør behandles for lukkede dører. I så fall er det sekretariats ansvar å sørge for at hjemmel for vedtak om lukking blir opplyst om i møtet og protokollført.

Videre kan det være hensiktsmessig å avklare på forhånd om det blir behov for å diskutere habilitet knyttet til behandlingen av enkeltsaker. Det er kontrollutvalget som avgjør om et medlem er habil eller ikke. Sekretariat kan bistå kontrollutvalget ved å forberede en begrunnelse for vedtak om habilitet/inhabilitet

Sekretariatet må også i god tid på forhånd gjøre nødvendige avtaler med rådmann eller andre som kontrollutvalget ønsker skal komme i møte for å gi generelle orienteringer eller utfyllende informasjon om saker som skal behandles. Noen ganger kan det være behov for at flere fra administrasjonen møter i kontrollutvalget knyttet til en bestemt sak. I alvorlige saker kan det kanskje være hensiktsmessig å organisere en høring. Høring er et virkemiddel som fortrinnsvis bør brukes i spesielle saker der kontrollutvalget har behov for å få informasjon direkte fra kildene som et supplement til øvrige virkemidler. Jf. FKTs veileder for høring i kontrollutvalg (april 2014), se punkt 3.

Det er også naturlig at sekretariatet foreslår og tilrettelegger for virksomhetsbesøk. Det er en fin anledning til det når kontrollutvalget skal behandle en selskapskontroll.

I forberedelsene til møtet bør det også være sekretariatets oppgave å bestille møterom og evt. bevertning.

4.6. Saksbehandling

Saker legges fram for kontrollutvalget ved at sekretariatet lager et **saksfremlegg** for hver enkelt av de politiske sakene. Forvaltningsrevisjonsrapporter etc. er vedlegg til saksfremleggene.

De fleste kontrollutvalgssekretariatene benytter elektronisk saksbehandlingssystem.

Hensikten med saksfremleggene er å gi kontrollutvalget informasjon og vurderinger som hjelper utvalget med å utøve sin bestillerrolle og tilsynsfunksjon overfor revisjonen. Å la revisjonen skrive saksfremlegg vil være brudd på bestemmelsene om at revisor ikke kan være sekretariat for kontrollutvalget. (jf. kontrollutvalgskriften § 20, tredje ledd og departementets lovtolkning sak 05/3440, 26.6 2015)

Saksfremlegget må inneholde «**saksopplysninger**», for eksempel bakgrunnen for at saken kommer opp og hovedinnholdet i brev eller en rapport som er vedlagt saken. Revisors vurderinger i en rapport eller et brev, og rådmannens kommentarer til disse, er i denne sammenhengen å regne som saksopplysninger i sekretariatets saksfremlegg. Sekretariatet må vurdere hvor mye av innholdet i en rapport som skal gjentas i saksfremlegget. Noen ganger kan det være tilstrekkelig å gjenta revisors konklusjon og eventuelle anbefalinger. Sekretariatet må ta med saksopplysninger i saksfremlegget med det i tankene at opplysningene skal gi kontrollutvalget en kortfattet og god oversikt over saken som skal behandles.

Saksfremlegget må videre inneholde en **vurdering**. En viktig del av vurderingen er å drøfte om saken som skal behandles i kontrollutvalget, er **forsvarlig utredet** (jf. kontrollutvalgskriften § 20, andre ledd).

FKT mener at kontrollutvalgene må kunne be sekretariatene om å innhente informasjon for å få belyst enklere saker for så å vurdere denne opp mot et regelverk, vedtak e.l. uten at dette skal betraktes som en revisjonsoppgave. I kommentarene til § 20 i kontrollutvalgskriften, er en revisjonshandling definert som «de oppgaver som er angitt i forskrift om revisjon, derunder revisjonshandlinger som leder fram til bekreftelser etter revisjonsforskriften»

Når revisor leverer forslag til en prosjektplan, en forvaltningsrevisjonsrapport eller en selskapskontrollrapport eller andre undersøkelser, har sekretariatet et ansvar for å vurdere om revisor har levert i tråd med kontrollutvalgets bestilling. Deloitte rapporten viser at det bare er ca. 50 % av sekretariatene som gjør slike vurderinger. Når sekretariatet har mottatt en forvaltningsrevisjonsrapport fra revisjonen, da er det sekretariatets oppgave å påse at det er sammenheng mellom vedtatte problemstillinger, rapportens revisjonskriterier, metodevalg, datainnsamling og vurderinger (jf. standardkravene til forvaltningsrevisjonsrapporter RS 001). Hvis sekretariatet er i tvil om revisor har levert i tråd med bestillingen, bør sekretariatet gå i dialog med revisor for å avklare om det er mangler som bør rettes opp. Det ligger ikke til sekretariatets mandat å innhente nye faktaopplysninger for å belyse og vurdere problemstillinger som sekretariatet mener revisjonen ikke har svart på. Hvis rapporten har åpenbare mangler i henhold til standardkravene som vanskelig lar seg rette på kort varsel, bør sekretariatet vurdere om saken skal sendes tilbake til revisor med beskjed om at leveringen ikke er i tråd med bestillingen.

Et eksempel på en vurderingsmal i et saksfremlegg vedrørende en forvaltningsrevisjonsrapport:

Vurdering:

Sekretariatet har gjort en vurdering av om rapporten er av god kvalitet i henhold til standardkravene til forvaltningsrevisjonsrapporter (RSK 001), og i samsvar med kontrollutvalgets bestilling.

*Rapportens **problemstillinger** er i henhold kontrollutvalgets bestilling (prosjektomtalen i forvaltningsrevisjonsplanen) og til vedtatte prosjektplan. Valg av **revisjonskriterier** er relevante sett opp mot problemstillingene.*

*Vi finner at undersøkelsen bygger på data innsamlet ved hjelp av flere **metoder**: møter, intervjuer, spørreskjema, dokumentgjennomgang, fakturakontroll og kontroll av enkeltsaker. Gjennom bruk av ulike metoder sikrer revisjonen rapportens gyldighet og pålitelighet. Utfordringer og begrensninger i revisjonens metodikk er beskrevet i metodekapittelet. Samlet sett anser sekretariatet at **dataene** er tilstrekkelig som grunnlag for rapportens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger.*

*Revisors **vurderinger** og anbefalinger er basert på innsamlet materiale, revisjonskriteriene og de metodiske begrensningene.*

Sekretariatet foreslår et vedtak og en innstilling til kommunestyret. Innstillingen bør bygge på sekretariatets vurderinger av hva i rapporten som er relevant for kontrollutvalget og kommunestyret å kommentere nærmere, understreke etc., for eksempel revisors anbefalinger og hvordan rapportens anbefalinger bør følges opp.

På bakgrunn av dagens kommunelov skal kontrollutvalget rapportere og har innstillingsrett direkte til kommunestyret når det gjelder bl.a. følgende saker:

1. Plan for forvaltningsrevisjon
2. Plan for selskapskontroll
3. Forvaltningsrevisjonsrapporter
4. Selskapskontrollrapporter
5. Årsmelding for kontrollutvalget som også kan inneholde resultatet av oppfølging av tidligere gjennomførte revisjonsrapporter
6. Valg av revisjonsordning
7. Eventuelt valg av revisor
8. Valg av sekretariats ordning
9. Eventuelt valg av sekretær

Det er viktig å være klar over at rådmannen skal ha mulighet til å uttale seg om en sak fra kontrollutvalget før den legges frem for kommunestyret, jf. kommuneloven § 77.6. Slik FKT ser det bør det likevel være unntak for disse sakene:

- Valg av revisjonsordning og revisor
- Valg av sekretariatsordning og sekretær
- Budsjettforslag for kontroll og tilsyn
- Årsmelding for kontrollutvalget

Videre skal kontrollutvalget gi uttalelse bl.a. i følgende saker:

- Årsregnskapet for kommunen
- Årsregnskap for kommunale foretak (KF)
- Prosjektregnskap
- Kontrollrapporten fra skatteetaten

Kontrollutvalgets forslag til budsjettamme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapetets/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.

Sekretariatets forslag til innstilling må bygge på sekretariatets vurderinger av hva i rapporten som kan være relevant for kontrollutvalget og kommunestyret å kommentere nærmere, understreke etc., og hvordan rapportens anbefalinger (og evt. andre anbefalinger) bør følges opp.

Et eksempel på en innstillingsmal:

Rapporten sendes til kommunestyret med følgende innstilling:

- 1 Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «xxx» til etterretning

kommunestyret finner det positivt at
men kommunestyret merker seg at
- 2 Kommunestyret ber derfor rådmannen om at hun
(revisjonens anbefalinger, evt. også andre anbefalinger fra KU, f.eks at rådmannen
kommer tilbake med en handlingsplan for oppfølging)
- 3 Kommunestyret ber rådmannen om å rapportere om sin oppfølging til xxxxx innen xxx

4.7. Utsending av møteinnkalling

Kommunene har nedfelt i reglement hvor mange dager før et møte en møteinnkalling skal sendes ut. Som regel er dette ca. en uke. Det er naturlig at kontrollutvalget følger den samme normen.

I dag er det ganske vanlig at medlemmene i kontrollutvalget har fått utdelt nettbrett til disposisjon for å lese sakene til kontrollutvalget. Derfor er det praktisk at møteinnkallingen sendes som vedlegg til en e-post. Det er en fordel å ha et saksbehandlingssystem som produserer møteinnkallingen/sakspapirene som en pdf-fil med bokmerker. Bokmerkene gjør det lett å navigere i dokumentet. Mottakerne er kontrollutvalget, kommunen v/ordfører (som har møterett i kontrollutvalget) og revisor (som også har møterett i kontrollutvalget). Rådmann, vararepresentanter og aktuelle media (lokalaviser) settes på som kopimottakere. Sekretariatet må ha oversikt over om det i tillegg er behov for å sende sakspapirer med ordinær postgang.

Sekretariatet må også sørge for at kontrollutvalgets innkallinger og protokoller publiseres på nett. Mange sekretariat har egne hjemmesider som er lenket opp mot hjemmesidene til kommunene som de betjener. Eventuelt kan kontrollutvalget ha et eget område på kommunens hjemmeside der innkallinger, møteprotokoller mv. bli lagt ut. Hvis filen er for stor til å sendes som vedlegg til e-post, bør det være tilstrekkelig at mottakerne varsles i e-post om at innkallingen er publisert, gjerne med lenke til den aktuelle nettsiden.

4.8. Avvikling av møte i kontrollutvalget

Både kontrollutvalgets medlemmer, revisjonens og rådmannens representanter, møter i kontrollutvalget med fokus på det som ofte er faglig komplisert og vanskelig og noen ganger også følsomme saker med stort engasjement i lokalsamfunnet. Det kan hende at både presse og publikum er til stede. Hvis ikke døren er åpen i tide og møterommet klargjort for presentasjon, kan det fort skape irritasjon og stress. Derfor må sekretariatet møte opp i god tid og sørge for at alt er på plass, inkl. kaffe og mat som eventuelt er bestilt. Lysark-presentasjoner må ligge klar på sekretærens pc og pc bør være koblet opp til tv-skjerm eller projektor før møtestart.

Det er videre en fordel om foreløpig møteprotokoll også kan vises på skjerm eller vegg underveis i møtet, særlig hvis kontrollutvalget har som praksis å godkjenne protokoll i samme møte.

Sekretariatet er utvalgets rådgiver underveis i møtet. Det kan for eksempel innebære å hjelpe til med å finne gode formuleringer på forslag til vedtak som blir fremmet i møtet. Hvis det i møtet skal informeres om saker som er unntatt offentlighet, er det naturlig at sekretariatet finne hjemmel i loven til å lukke møtet.

Når møtet er ferdig rydder sekretariatet møterommet.

4.9. Etterarbeid etter møte i kontrollutvalget

Det er god skikk at sekretariatet skriver protokollen så raskt som mulig. For å unngå at protokollen publiseres med feil, kan det være lurt at leder, evt. de som er valgt til å undertegne protokollen, kvalitetssjekker protokollen før den sendes ut.

Protokollen kan sendes ut og publiseres tilsvarende som for innkallingen. Protokollen godkjennes formelt og eventuelt undertegnes i det påfølgende møte.

Kontrollutvalgets behandling og vedtak skal ekspederes til de personene vedtakene er rettet til. Saksbehandlingssystemene produserer egne dokumenter til dette formålet. Forvaltningsrevisjonsrapporter sendes til kommunestyret v/ordfører. Vedtak som inneholder spørsmål til rådmannen, sendes til rådmannen osv. Innbyggere eller andre som har henvendt seg KU med saker, må også få melding om kontrollutvalgets vedtak.

Et tips:

På bakgrunn av vedtakene i møteprotokollen, kan det være praktisk å ajourføre årsplanen, eller annen oversikt over saker som skal behandles i neste møte i kontrollutvalget og ev. senere møte etter det.

En slik oversikt eller plan sikrer at sekretariatet har kontroll på når nye saker skal behandles eller pågående saker skal følges opp. Dette kan for eksempel være bestillinger til revisor, administrasjonen eller sekretariatet. Det sikrer også at det er lett for en annen i sekretariatet å overta et kontrollutvalg ved sykdom eller annet fravær.

4.10. Henvendelser til kontrollutvalget

De fleste kontrollutvalg får henvendelser fra innbyggere eller andre aktører som mener de har en sak for kontrollutvalget. I utgangspunktet er det slik at kontrollutvalget ikke har plikt til å behandle «... andre enn de saker som det får seg forelagt fra kommunestyret, eller der det framgår av forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner» (merknader til kontrollutvalgsforskriften § 4). Dette innebærer at kontrollutvalget må vurdere om en henvendelse hører inn under kontrollutvalgets oppgaver og om kontrollutvalget vil prioritere saken.

Når sekretariatet lager saksfremlegg på grunnlag av henvendelser, bør det framgå under «saksopplysninger» hva henvendelsen dreier seg om. Det kan også være behov for at sekretariatet innhenter flere opplysninger før henvendelsen legges fram for kontrollutvalget.

Sekretariatet kan videre gi sin vurdering av om henvendelsen faller inn under utvalgets kompetanseområde eller ikke.

Sekretariatet bør ikke hente inn informasjon for selv å vurdere sannhetsinnholdet i henvendelsen. Eventuell informasjon som sekretariatet innhenter (for eksempel i en oppfølgingssamtale med den som har sendt henvendelsen) bør bare benyttes som grunnlag for å vurdere om, og hvordan henvendelsen bør følges opp. Noen henvendelser, for eksempel tips om misligheter, er det opplagt at kontrollutvalget bør gå videre med. Andre er mer generelle og mangelfulle og det kan være vanskelig å følge opp. Hvis kilden er ukjent eller ikke ønsker å gi utfyllende opplysninger, bør sekretariatet ta med i vurderingen om kontrollutvalget bør ta henvendelsen til orientering uten videre oppfølging. Sekretariatet kan også diskutere med utvalget om kontrollutvalget bør gi KU-leder mandat til å gjøre slike vurderinger før henvendelsene legges fram. Sekretariatet bør involveres både for å bidra med faglige råd, og for holde oversikt med hva som skal arkiveres.

Et forslag til vedtak fra sekretariatet om å undersøke saken videre bør inneholde en beskrivelse av det som skal undersøkes og hvem som bør foreta undersøkelsen. Fokuset bør være på systemkontroll. Det er viktig å huske på at kontrollutvalget ikke er et klageorgan, og at det derfor ikke behandler klager på vedtak som har vært til administrativ behandling. I slike tilfeller er det naturlig å vise til rett klageinstans (klagenemnder, fylkesmannen, sivilombudsmannen etc.)

Grensen mellom hva som er en ordinær henvendelse og en varsling etter arbeidsmiljølovens bestemmelser, kan være vanskelig å dra. For å unngå at kontrollutvalget risikerer å møte seg selv i døren dersom det på et senere tidspunkt skal gjennomføres en forvaltningsrevisjon som omfatter kommunens varslingsrutiner, bør varslingssaker etter arbeidsmiljøloven håndteres i tråd med kommunens egne varslingsrutiner. Kontrollutvalget bør påse at kommunen har slike rutiner.

4.11. Valg av revisjonsordning

Forskrift for kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 20 Valg av revisjonsordning lyder bl.a. slik:

«Kommunestyret eller fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.»

Når kommunen eller fylkeskommunen har gjort vedtak om at de ønsker å vurdere revisjonsordningen sin må sekretariatet være i stand til å forberede sak til kontrollutvalget på

dette. Et slikt ønske kan være initiert av kommunestyret eller kontrollutvalget kan på eget initiativ ta opp spørsmålet.

I forbindelse med kommune- og regionreformen har det aktualisert seg at man må vurdere fremtidig revisjonsordning for kontrollutvalgene i de berørte kommunene. I dette arbeidet vil det være hensiktsmessig at kontrollutvalget ber sekretariatet sitt om hjelp til å utrede sakene.

Som det går frem av forskriftens § 20, som forøvrig er likelydende med kommunelovens § 78.3, skal dette skje etter innstilling fra kontrollutvalget. En slik sak bør inneholde vurderinger for og mot på disse tre alternative løsningene:

1. ansette egne revisorer (ansatt i kommunen)
2. delta i interkommunalt samarbeid om revisjon (IKS, § 27 e.l.)
3. inngå avtale med annen revisor (konkurransetsetting)

Når kontrollutvalget har drøftet seg frem til en innstilling på valg av revisjonsordning skal saken legges frem for kommunestyret som gjør endelig valg.

Kommuner som skal slå seg sammen, og som er deltaker i samme interkommunale samarbeid, kan fortsette denne ordningen. Det vil etter FKT sin mening likevel være hensiktsmessig at kontrollutvalgene legger frem sak til kommunestyret/fellesnemda med innstilling om å fortsette ordningen. Etter FKT sin mening skal kontrollutvalget også legge frem sak for kommunestyret når to eller flere selskaper (IKS, § 27 e.l.) vurderer å slå seg sammen til ett selskap. Dette fordi de eksisterende selskapene slutter å opphøre og et nytt selskap opprettes. I slike tilfeller er det kontrollutvalget som har innstillingsretten, jf. kommuneloven § 78.3.

4.12. Valg av revisor

Dersom kommunen velger å konkurransetsette revisjonstjenestene er dette regulert i forskriftens § 20 «Valg av revisor», som lyder slik:

«Dersom kommunestyret eller fylkestinget vedtar å konkurransetsette hele eller deler av revisjonen, foretar kommunestyre eller /fylkestinget selv valg av revisor etter innstilling fra kontrollutvalget.»

Dette er også en sak som sekretariatet må være i stand til å hjelpe kontrollutvalget med. Det går frem av forskriftens § 20 at valg av revisor skal skje etter innstilling fra kontrollutvalget. Dette går også frem av kommunelovens § 78.4.

Dersom sekretariatet ikke innehar nødvendig juridisk spisskompetanse på lov om offentlige anskaffelser mv. bør men inngå avtale med kompetent juridisk miljø som kan bistå med å kvalitetssikre alle delene i arbeidet med konkurransetsettingen. Dette kan f.eks. skje ved at man kjøper denne tjenesten i markedet. Det kan også skje ved at man får «låne» en person med juridisk kompetanse på området i innkjøpsavdelingen i kommunen eller fylkeskommunen. Denne personen må i tilfelle rapportere til kontrollutvalget via sekretariatet og ikke til rådmann/fylkesrådmann i denne saken.

Sekretariatet må kunne bidra med dette i en slik prosess:

- Lage sak til kommunestyret for å få nødvendig fullmakt til kontrollutvalget for å kjøre prosessen
- Utarbeide forslag til konkurransegrunnlag som blir godkjent av kontrollutvalget
- Kunngjøring av konkurransen på Doffin mv.
- Åpning av tilbud og vurdere om kvalifikasjonskrav er innfridd

- Evaluering av tilbud
- Utarbeiding av anskaffelsesprotokoll
- Legge frem forslag til evaluering av tilbudene for kontrollutvalget
- Legge frem forslag til kontrollutvalget på innstilling av valg revisor
- Sørge for at kommunestyret gjør endelig vedtak om valg av revisor
- Skrive tildelingsbrev
- Behandle eventuelle klager

4.13. Valg av sekretariatsordning

I forskrift om kontrollutvalg § 20 står det bl.a. dette:

«Kommunestyret eller fylkestinget skal sørge for at kontrollutvalget har sekretariatsbistand som til enhver tid tilfredsstillende utvalgets behov.»

I forbindelse med lovendringen som kom i 2004, som regulerer at kontrollutvalget skal ha sekretariat som er uavhengig av både revisjon og administrasjon, ble det etablert forskjellige sekretariatsordninger rundt om i landet. Siden den gang har det i liten grad vært aktuelt å vurdere ordningene på nytt.

I forbindelse med kommune- og regionreformen har det imidlertid igjen aktualisert seg at man må vurdere fremtidig sekretariats ordning for kontrollutvalgene i de berørte kommunene. I dette arbeidet vil det ikke alltid være hensiktsmessig at kontrollutvalget ber sekretariatet sitt om hjelp til å utrede sakene fordi det lett kan oppstå habilitetsproblemer. Kontrollutvalget bør enten utrede saken selv eller kjøpe tjenesten eksternt. Etter FKT sin mening kan bruk av settesekretariat i denne sammenhengen være habilitetsmessig uheldig. Dette fordi det aktuelle sekretariatet i neste omgang kan være en aktuell leverandør hvis valg av sekretariatsordning eller valg av sekretær skal konkurranseutsettes.

Det er inndelingsloven som gjelder i forbindelse med kommunesammenslåinger og i den står det i § 26 bl.a. dette:

«Nemnda kan få fullmakt til å tilsetje personale i den nye eininga. Dette omfattar også tilsetjing av administrasjonssjef og revisor. Tilsetjing av revisor skjer på bakgrunn av innstilling frå kontrollutvala. Nemnda kan òg få fullmakt til å vidareføre deltaking i interkommunalt samarbeid om revisjon eller vidareføre avtale med annan revisor. Tilsvarande gjeld for sekretariatet for kontrollutvalet. Slikt vedtak skjer etter innstilling frå kontrollutvala.»

Det er følgende ordninger som er aktuelle:

1. Ansette egen sekretær (ansatt i kommunen)
2. Delta i interkommunalt samarbeid om sekretariat for kontrollutvalget (IKS, § 27 e.l.)
3. Inngå avtale med eksternt part i markedet (konkurranseutsetting)

FKT mener at to kommuner som ivaretar sekretariatsordningen for hverandre ikke er en god måte å løse oppgaven på. Dette fordi det vil være svært krevende å sikre nødvendig kompetanse og kapasitet. Videre mener FKT at revisjonsfirmaer heller ikke bør kunne velges som sekretær for kontrollutvalget da de med det vil kunne få innsyn i konkurrenters forretningshemmeligheter i forbindelse med konkurranseutsetting av revisjon.

Kommuner som skal slå seg sammen, og som er deltaker i samme interkommunale samarbeid, kan fortsette denne ordningen. Det samme vil gjelde dersom de berørte kommunene har sekretærer for kontrollutvalget som er ansatt i kommunen. Det vil i begge

disse tilfellene etter FKT sin mening være hensiktsmessig at kontrollutvalgene legger frem sak til kommunestyret/fellesnemnda med innstilling om å fortsette ordningen.

Dersom de berørte kommunene har forskjellige ordninger må kontrollutvalget utrede saken på nytt hvor de tre alternativene som er omtalt over må vurderes opp mot hverandre. Kontrollutvalget må på bakgrunn av saksutredningen innstille overfor kommunestyret/fellesnemnda på valg av ordning.

4.14. Valg av sekretær

Dersom kontrollutvalget innstiller på kjøp av sekretariatstjenester i markedet, må kontrollutvalget sette i gang prosess med konkurranseutsetting tilsvarende som for valg av revisor som er omtalt i punkt 4.13. I dette arbeidet kan ikke kontrollutvalget be nåværende sekretariat om hjelp til å utrede saken, eller vurdere de innkomne tilbudene, da sekretariatet kan være en av flere potensielle tilbydere. Kontrollutvalget må da enten gjøre dette arbeidet selv eller kjøpe denne tjenesten eksternt.

4.15. Kontrollutvalget sin rolle i fm. kommunesammenslåing

Kommunesammenslåinger medfører at kontrollutvalget får en del oppgaver som de får ansvar for å gjennomføre før sammenslåingen. Dette dreier seg bl.a. om disse oppgavene:

- Valg av revisor for fellesnemnda
- Valg av revisjonsordning for ny kommune, se punkt 4.11
- Eventuelt valg av revisor for ny kommune, se punkt 4.12
- Valg av sekretariatsordning for kontrollutvalget i ny kommune, se punkt 4.13
- Eventuelt valg av sekretær for kontrollutvalget i ny kommune, se punkt 4.14
- Følge opp internkontroll i nåværende kommune
- Holde seg oppdatert om status i planleggingen av den nye kommunen
  - Spesielt fokus på at internkontrollen blir ivaretatt
- Samordning av rullering av plan for forvaltningsrevisjon i kommunene som skal slås sammen
- Samordning av rullering av plan for selskapskontroll i kommunene som skal slås sammen

Dette er oppgaver som kontrollutvalget må kunne forvente at sekretariatet bistår med.

4.16. Årsmelding for kontrollutvalget

Det er vanlig at kontrollutvalget får årsmeldingen til behandling i starten av nytt år. Årsmeldingen bør ha en utforming som innbyr til lesning hos kommunestyret, og et innhold som er relevant for året som er gått.

En årsmelding kan for eksempel inneholde disse punktene:

1. Formål og oppgaver for kontrollutvalget
2. Sammensetning av kontrollutvalget
3. Sekretariatsordningen
4. Revisjonstjenesten
5. Om virksomheten i året som er gått, møter, antall saker etc
6. Opplæring, hvem som har vært på kurs, konferanser
7. Bedrifts/virksomhetsbesøk

8. Gjennomført regnskapsrevisjon
9. Gjennomført forvaltningsrevisjon
10. Gjennomført selskapskontroll
11. Andre saker, henvendelser, tips ol
12. Oppfølging av tidligere gjennomførte revisjoner

Når årsmeldingen skal behandles i kontrollutvalget bør saken fra sekretariatet inneholde en innstilling til kommunestyret. Årsmeldingen skal behandles i kommunestyret fordi den må betraktes som en årlig pliktmessig rapportering om arbeidet, fra kontrollutvalget til kommunestyret.

4.17. Folkevalgtopplæring for kontrollutvalget

Nyvalgte kontrollutvalgsmedlemmer trenger opplæring. Også de som er gjenvalgt kan ha godt av en repetisjon av lover og regler, oppgaver og roller. Det kan ha skjedd endringer i løpet av fire år som er viktig at alle får med seg.

Opplæringen bør starte allerede ved at nye medlemmer får en hyggelig velkomstmil som inneholder lenke til Kontrollutvalgsboken. Dette betyr at sekretariatet aktivt bør innhente opplysninger om nye medlemmer umiddelbart etter valget. Det er ikke alltid kommunene er like raske med å sende ut informasjon og ofte er ikke informasjonen tilstrekkelig. Allerede i velkomstmilen bør det opplyses om folkevalgtopplæring for kontrollutvalg. Det er naturlig at sekretariatet står for planlegging og leder selve gjennomføringen. Flere sekretariat kan med fordel samarbeide hvis det er naturlig. Det bør settes av minst en hel dag. Noen sekretariatet gjennomfører folkevalgtopplæring over 2 dager med overnatting. Da vil man i tillegg oppnå positive effekter av det sosiale samværet om kvelden.

Et eksempel på program:

Program for dagen

Velkommen
Kommunen og egenkontrollen
Kontrollutvalget sett fra en ordførers perspektiv
Pause
Kontrollutvalget sett fra en rådmanns perspektiv
Kontrollutvalget sett fra innsiden
Lunsj ca. 11:15 -12:15
Kontrollutvalget sett fra revisjonens perspektiv
Regnskapsrevisjonen og kontrollutvalget
Pause
Forvaltningsrevisjon og kontrollutvalget
Selskapskontroll og kontrollutvalget
Pause
En tidligere KU-leder om egne erfaringer og gode råd
Avslutning ca. 15:00

Selv om man kommer gjennom de viktigste temaene i løpet av en opplæringsdag, så vil det alltid være behov for å gå i dybden på noen tema. Her kan både kompetansen og interessene være ulik fra utvalg til utvalg, og det kan derfor være lurt å planlegge egne bolker med opplæring i utvalgene, det første og eller andre møtet.

Midt i valgperioden kan det med fordel arrangeres oppfølgingssamling som er lagt til rette for viderekomne kontrollutvalgsmedlemmer. Aktuelle tema kan være:

- Rolleavklaring og rolleforståing, erfaringer så langt
- Misligheter og korrupsjon i kommunesektoren
- Habilitet
- Hvordan få til gode bestillinger på forvaltningsrevisjon
- Siste nytt fra kontroll og tilsyn

For kontrollutvalgene er det to årlige fagkonferanser som er særlig aktuelle; Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) sin kontrollutvalgskonferanse i februar og Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) sin fagkonferanse i juni. Sekretariatet bør oppfordre medlemmene i kontrollutvalget til å delta på disse konferansene. Her kan de bli faglig oppdaterte, knytte kontakter og utveksle erfaringer med kontrollutvalgsmedlemmer fra andre kontrollutvalg i landet.

4.18. Målform

Alle kommuner og fylkeskommuner er underlagt Lov om målbruk i offentlig teneste (mållova) der det går frem dette av § 1:

«Bokmål og nynorsk er likeverdige målformer og skal vere jamstelte skriftspråk i alle organ for stat, fylkeskommune og kommune. Når privat rettssubjekt gjer vedtak eller gjev føresegn på vegner av stat, fylkeskommune eller kommune, skal det i denne samanhengen reknast for slikt organ.»

Det betyr at sekretariatet må kunne kommunisere skriftlig både på bokmål og nynorsk. Målformen i den aktuelle kommunen vil være avgjørende for hvilken målform som skal benyttes.

5. Aktuelle lenker

Deloitte rapport om «Evaluering av kontrollutvalg og kontrollutvalgssekretariat» fra 2014:
<http://www.fkt.no/fagtema/kontrollutvalg/evaluering-av-kontrollutvalg-og-kontrollsekretariat>

Høring fra KMD om ny kommunelov:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---nou-20164-ny-kommunelov/id2481627/>

Hørings svar fra FKT om ny kommunelov:
<http://www.fkt.no/fagtema/kommunalrett/hoeringsuttalelse-til-forslaget-til-ny-kommunelov>

Hørings svar fra NKRF om ny kommunelov:
<http://www.nkrf.no/nyheter/cms/2016/oktober/nkrfs-hoeringsuttalelse-forslag-til-ny-kommunelov/5597>

Forslag til ny kommunelov Prop.46 L (2017-2018):
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-46-l-20172018/id2593519/sec26#KAP26-3>

Kontrollutvalgsboken: <http://www.fkt.no/fagtema/kontrollutvalgssekretariat/kontrollutvalgboka-2-utgave>

Kommuneloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-09-25-107?q=kommuneloven>

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner: <https://lovdata.no/forskrift/2004-06-15-905>

Merknad til forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/krd/rus/2004/0007/ddd/pdfv/214477-vedlegg_1.pdf

Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner: <https://lovdata.no/forskrift/2004-06-15-904>

Prop. 46 L (2017–2018)

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

1 Proposisjonens hovedinnhold

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger med dette fram forslag til ny kommunelov. Loven skal avløse lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner. Departementet følger med denne proposisjonen opp NOU 2016: 4 *Ny kommunelov*, se nærmere kapittel 2.

Den nye kommuneloven skal være en rammelov, slik dagens lov er. Også den nye loven skal gi regler om blant annet kommunal og fylkeskommunal organisering, saksbehandling i folkevalgte organer og valg til folkevalgte organer. Den skal også gi regler for kommunenes og fylkeskommunenes økonomiforvaltning, egenkontroll og for statlig kontroll og tilsyn. Selv om reglene nødvendigvis vil legge noen begrensninger på handlefriheten til kommunene og fylkeskommunene, har det vært et overordnet mål for departementet i proposisjonsarbeidet at en ny kommunelov skal styrke det kommunale selvstyret.

I forslaget til ny kommunelov foreslår departementet å lovfeste uttrykkelig det kommunale selvstyret, og klarlegger de viktigste elementene som ligger i begrepet. Videre foreslår departementet å lovfeste enkelte prinsipper for forholdet mellom nasjonale myndigheter og det kommunale selvstyret. Dette er nytt og skal bidra til å styrke det kommunale selvstyret.

I den nye kommuneloven videreføres kommunenes vide adgang til selv å bestemme egen organisering. Kommunene og fylkeskommunene skal i stor grad selv kunne velge hvordan de organiserer den folkevalgte og den administrative delen av kommunen eller fylkeskommunen. Departementet fremmer (enkelte) forslag som skal tydeliggjøre hvilken myndighet og hvilke oppgaver henholdsvis de folkevalgte og administrasjonen skal ha.

Departementet foreslår flere nye regler som skal legge til rette for en god egenkontroll i kommunene og fylkeskommunene. En god egenkontroll er viktig for å sikre at kommunale og fylkeskommunale oppgaver utføres til det beste for innbyggerne og for å sikre hensiktsmessig bruk av fellesskapets ressurser.

Det har vært et mål for departementet å forenkle lovteksten slik at den blir mer oversiktlig, brukervennlig og lettere å lese.

Departementet antar at ulike bestemmelser av loven vil tre i kraft på forskjellig tid. Departementet legger opp til at deler av loven vil tre i kraft 1. juli 2019. Det vil imidlertid bli gitt nærmere overgangsregler som tar høyde for kommunestyre- og fylkestingsvalget i september 2019. Andre deler av loven, for eksempel økonomibestemmelsene, synes det mer hensiktsmessig å la tre i kraft 1. januar 2020, siden flere av disse bestemmelsene er nært knyttet til kalenderåret. Også når det gjelder økonomibestemmelsene vil det være aktuelt med overgangsregler for å sikre en god overgang fra dagens til ny lov. Departementet vil fram til loven trer i kraft utarbeide forskrifter til den nye loven, og gjennomføre informasjons- og opplæringstiltak overfor kommuner, fylkeskommuner, fylkesmenn med flere.

Kommuneloven regulerer både kommunenes og fylkeskommunenes virksomhet. For å forenkle framstillingen bruker departementet i det følgende *kommune* som felles betegnelse for *kommune og fylkeskommune*, hvis ikke noe annet framgår av sammenhengen. På samme måte omtaler departementet bare kommunale organer, selv om framstillingen også gjelder for tilsvarende fylkeskommunale organer.

RS 24/18

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	
Kommunenr:	1500
Dato:	20 APR 2018
Saks og <small>referatnr</small>	Løpenr:
1500	171/18
Arkivkode:	Gradering:
026	

PROTOKOLL

STYRE/RÅD/UTVALG: MØTESTED: MØTEDATO: KL.:

Representantskapsmøte   Kristiansund   20.04.2018   10.00-11.00

Sak 1/2018: Åpning av møtet

Leder i representantskapet Egil Strand ønsket velkommen.

Sak 2/2018: Registrering av deltakere/konstituering

Medlem	Vara	Kommune	Tilstede	Ikke tilstede	Vara	Andel av kapital
Jon Aasen	Gunn Berit Gjerde	Møre og Romsdal Fylke	X			30,5 %
Kjell Terje Fevåg	Ragnhild Helseth	Kristiansund	X			12,1 %
Torgeir Dahl	Sidsel Rykhus	Molde			X	12,1 %
Tove Henøen	Jan Arve Dyrnes	Fræna	X			4,6 %
Geir Inge Lien	Randi Berundhaugen	Vestnes	X			3,8 %
Janne Merete Seljebø	Ståle Refstie	Sunnadal	X			3,8 %
Lars Olav Hustad	Arne Hop	Rauma	X			3,8 %
Lilly Gunn Nyheim	Marit Granhus Langli	Surnadal		X		3,8 %
Ingrid O. Rangønes	Ann-Kristin Sørvik	Averøy	X			3,6 %
Bernhard Riksfjord	Helge Kjøll jr	Aukra		X		3,0 %
Ingunn Golmen	Hanne Berit Brekken	Aure	X			3,0 %
Peder Hanem Aasprang	Torill Kværnø	Tingvoll	X			3,0 %
Egil Strand	Birgit Dyrhaug	Eide	X			2,3 %
Knut Sjømæling	Jan Karstein Schølberg	Gjemnes	X			2,3 %
Ola T. Heggem	Magnar Dalsegg	Rindal		X		2,3 %
Roger Osen	Ingrid Rødahl Junge	Smøla	X			2,3 %
Rolf Jonas Hurlen	Edmund Morewood	Nesset		X		2,3 %
Ola Rognskog	Ellbjørg Reiten	Halsa		X		1,5 %

Fra styret: Styrets leder Per Ove Dahl

Fra administrasjonen: Daglig leder Veslemøy E. Ellinggard

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Sak 3/2018: Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Sak 4/2018: Valg av møteleder og møtesekretær

Møteleder Egil Strand og møtesekretær Veslemøy E. Ellinggard ble enstemmig valgt

Sak 5/2018: Valg av to representanter til å underskrive møteprotokollen sammen med møteleder

Janne Merete Seljebø og Kjell Terje Fevåg ble enstemmig valgt

Sak 6/2018: Oppsummering av 2017

Presentasjonen tas til orientering

Sak 7/2018: Godkjenning av årsregnskap og styrets årsberetning

Årsregnskapet med styrets årsberetning godkjennes

Revisjonsberetningen tas til orientering

Sak 8/2018: Fokuspunkt for selskapet i 2018

Presentasjonen tas til orientering

Representantskapet gir uttrykk for at det er ønskelig å få tilbud fra revisjonen om program for dilemmatrening innenfor etikk etter kommunevalget 2019.

Eventuelt:

Ingen saker.

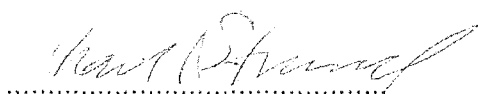
MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

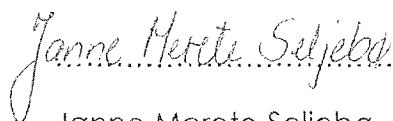
Leder i representantskapet Egil Strand avsluffet møtet.

Vi bekrefter med våre underskrifter at møtebokens blader er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

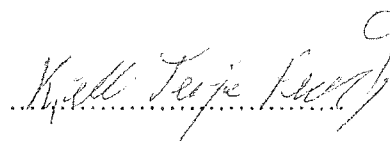
Kristiansund N, 20.04.2018

/Egil Strand

Janne Merete Seljebø

Kjell Terje Fevåg

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	
Kommunenr: 1500	
Dato: 20 APR 2018	
Saks og ^{referatnr} : 1500	Løpenr: 172/18
Arkivkode: 026	Gradering:

PROTOKOLL

STYRE/RÅD/UTVALG: Eiermøte   MØTESTED: Kristiansund   MØTEDATO: 20.04.2018   KL.: 11.00-12.00

Sak 1/2018: Åpning av møtet

Leder i eiermøtet Egil Strand ønsket velkommen.

Sak 2/2018: Registrering av deltakere/konstituering

Følgende møtte:

Oppmøte 83,3%

Medlem	Vara	Kommune	Tilstede	Vara	Fullmakt	Fullmakt
Jon Aasen	Gunn Berit Gjerde	Møre og Romsdal Fylke	X			
Kjell Terje Fevåg	Ragnhild Helseth	Kristiansund	X			
Torgeir Dahl	Sidsel Rykhus	Molde		X		
Tove Henøen	Jan Arve Dyrnes	Fræna	X			
Geir Inge Lien	Randi Berundhaugen	Vestnes	X			
Janne Merete Seljebø	Ståle Refstie	Sunnadal	X			
Lars Olav Hustad	Arne Hop	Rauma			X	Jon Aasen
Lilly Gunn Nyheim	Marit Granhus Langli	Surnadal				
Ingrid O. Rangønes	Ann-Kristin Sørvik	Averøy	X			
Bernhard Riksfjord	Helge Kjøll jr	Aukra	X			
Ingunn Golmen	Hanne Berit Brekken	Aure	X			

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Peder Hanem						
Aasprang	Torill Kværnø	Tingvoll	X			
Egil Strand	Birgit Dyrhaug	Eide	X			
Knut Sjømæling	Jan Karstein Schølberg	Gjemnes	X			
Ola T. Heggem	Magnar Dalsegg	Rindal			X	Ingunn Golmen
Roger Osen	Ingrid Rødahl Junge	Smøla	X			
Rolf Jonas Hurlen	Edmund Morewood	Neset				
Ola Rognskog	Ellbjørg Reiten	Halsa				

Fra styret: Styrets leder Per Ove Dahl

Fra administrasjonen: Daglig leder Veslemøy E. Ellinggard

Sak 3/2018: Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Sak 4/2014: Valg av møteleder og møtesekretær

Møteleder Egil Strand og møtesekretær Veslemøy E. Ellinggard ble enstemmig valgt

Sak 5/2015: Valg av to representanter til å underskrive møteprotokollen sammen med møteleder

Janne Merete Seljebø og Kjell Terje Fevåg ble enstemmig valgt

Sak 6/2018: Faktureringsrutiner i Møre og Romsdal Revisjon IKS

Innsstillingen i saken var:

Eierskapsmøtet vedtar at MRR går over til fakturering i henhold til medgått tid fra 1. oktober 2018 og at eieravtalen § 3 endres til:

Deltakerkommunene skal dekke selskapets driftskostnader basert på

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

prinsippet om medgått ressursbruk. Dette vil sikre at selskapet leverer like tjenester til lik pris.

Administrasjonen foreslo i møtet å endre innstillingen til å gjelde fra 1. januar 2019, med ellers likelydende innstilling.

Vedtaket ble:

Eierskapsmøtet vedtar at MRR går over til fakturering i henhold til medgått tid fra 1. januar 2019 og at eieravtalen § 3 endres til:

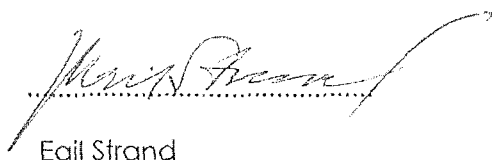
Deltakerkommunene skal dekke selskapets driftskostnader basert på prinsippet om medgått ressursbruk. Dette vil sikre at selskapet leverer like tjenester til lik pris.

Eventuelt: Ingen saker

Leder i representantskapet Egil Strand avsluttet møtet.

Vi bekrefter med våre underskrifter at møtebokens blader er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

Kristiansund N, 20.04.2017

Egil Strand

Janne Merete Seljebø

Kjell Terje Fevåg

MOLDE KOMMUNE
Tiltak funksjonshemmede

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
 Postboks 2520
 6404 MOLDE

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	
Kommunenr: 1502	
Dato: 18 APR 2018	
Saks og saksnr: 1502	Løpenr: 158/18
Arkivkode: 047	Gradering:

Deres ref:

Vår ref:
2017/3440

Saksbeh:
Bente Hegdal

Arkivkode:
G09/F05/8&58

Dato:
12.03.2018

Molde kommunes svar på endelig tilsynsrapport, vedrørende helse- og omsorgstjenester til barn i avlastningsboliger.

Det vises til Fylkesmannens endelige rapport etter tilsyn med kommunale helse og omsorgstjenester til barn i avlastningsboliger. Rapporten ble mottatt 13.02.18.

Rapporten er utarbeidet etter systemrevisjon ved avlastningstjenesten i perioden 02.10.17 – 13.02.18. Systemrevisjonen er gjennomført ved gransking av dokumenter, intervju og andre undersøkelser.

På bakgrunn av tilsynet ble det konkludert med tre avvik:

1. Molde kommune sikrer ikke at de fysiske rammene i Røbekk avlastningsbolig er tilpasset hvert enkelt barns særlige behov.
2. Molde kommune sikrer ikke at det alltid blir innhentet politiattest før personell starter i kommunal avlastningsbolig.
3. Molde kommune sikrer ikke at alt personell som arbeider i kommunale avlastningsboliger har fått tilstrekkelig opplæring.

Kommunens tiltak knyttet til hvert enkelt avvik:

Avvik 1:

Fylkesmannen viser til bygningsmessige utfordringer ved Røbekk som avviker fra veiledende retningslinjer gitt i Rundskriv 1-1/93 del 111 Kap. 2 «veiledende retningslinjer om bygninger og utstyr, bemanning mv. i boliger med heldøgns omsorgstjenester for barn og unge».

Det opplyses om at manglende tilrettelegging av de fysiske rammene, basert på barnas ulike behov, har medført uheldige situasjoner som vold, uro og avvik i tjenesteytingen.

Molde kommune har barnebolig og avlastningstjeneste, samt til bokollektiv til eldre utviklingshemmede i lokaler der det tidligere var sykehjemsdrift. Det er i dag ikke sykehjemsdrift i bygget.

Molde kommune er kjent med at Stortinget har fattet vedtak 27.02.18 i sak 12 om initiativ for å sikre at barn ikke bosettes i sykehjem. Regjeringen er bedt om å fremme nødvendige forslag til lov- og/eller forskriftsendring for å sikre at kommuner ikke kan bosette barn på sykehjem i strid med familiens ønske og barnets beste. Videre er regjeringen bedt om å orientere Stortinget om dagens bruk av institusjonsplasser for barn. Regjeringen er også bedt om å klargjøre for kommunene at praksisen med barn som bosettes på sykehjem mot familiens ønske og barnets beste, er i strid med Stortingets intensjoner og skal opphøre. Det er til nå ikke fremmet lovforslag.

Helseminister Bent Høie har i brev datert 12.12.17 helse og omsorgskomiteen også frarådet å fremme representantforslaget med bakgrunn i at *"Av hensyn til kommunens mulighet til å kunne se de ulike tjenestene i sammenheng bør staten være forsiktig å gjennom lov pålegge kommunene å løse en oppgave på en bestemt måte"*.

Molde kommune tar Fylkesmannens vurdering til etterretning og vil sette inn tiltak for å bedre de fysiske forholdene i avlastningstjenesten for barn.

Tiltak på kort sikt:

- Avlastningstjenesten vurderer å ta i bruk 3.etg i nåværende bygning på Røbekk som tilleggsareal. Vi vil så langt som mulig dele brukerne inn etter funksjonsnivå og øvrige individuelle behov, slik at den enkelte får et så tilpasset tilbud som mulig.
- Enkelte av de mest sårbare barna blir tilbudt avlastning utenfor lokalene på Røbekk og i andre kommunale leiligheter som tjenesten disponerer. Dette er det allerede tatt initiativ til og etablering for disse gjennomføres i mars.
- SFO trekkes ut av avlastningsdriften og skal utføres av grunnskoletjenesten. Dette betyr at brukerne slipper mange av de overgangssituasjonene som Fylkesmannen påpeker som uheldige, belastende og faglig uønskede. Tiltaket vil gjelde fra skolestart august 2018 og omfatte 10 – 12 barn.
- Barneboligen skal kun benyttes til fastboende barn som vi har et heldøgnsansvar for.
- Kommunens standard for avlastning endres, slik at alle barn med et avlastningsbehov får dette i avlastningsboligen og ikke lengere i barneboligen.

Langsiktige tiltak:

Molde kommune vil i plan- og budsjettssammenheng vurdere Røbekks fremtidige hensiktsmessighet og om det er riktigst at avlastningstjenesten og barneboligen etableres i andre, mer tilpassede lokaler og mer i tråd med gitte retningslinjer.

Det jobbes nå med kommunens nye Helse og omsorgsplan gjeldende fra 2018 – 2025. Brei involvering vektlegges i prosessen. Tiltak funksjonshemmede er representert i de arbeidsgruppene det er naturlig å delta i. Arbeidet er tverrfaglig og omhandler også ulike forløp for barn og unge med langvarige og sammensatte tjenester. Videre arbeid med disse utfordringene blir en naturlig del av dette arbeidet og tiltakene må vurderes i forhold til kommunens øvrige tiltak og langsiktige planer, hva gjelder både økonomi, fag og politiske valg. Det legges opp til høring ift Helse og omsorgsplanen i juni / juli 18.

Avvik 2:

Avvik 2 omhandler politiattester. Det ble i tilsynet avdekket at ansatt i avlastningstjenesten ikke hadde levert politiattest og at enkelte hadde startet opp lenge før politiattesten var levert. Molde kommune ser alvorlig på at dette kunne skje.

Molde kommune har utarbeidede fellesrutiner på dette området. Prosedyren gjelder for alle kommunale enheter der politiattest er et lovkrav. Gjennom delegasjon fra rådmannen er det enhetsleders ansvar å følge opp at rutiner blir fulgt og sikre gjennom god internkontroll at rutiner blir fulgt i avdelingene. Kontrollrutinene på dette området ble umiddelbart innskjerpet da vi fikk kunnskap om manglende politiattester i avslutningsmøtet den 11. desember 2017 ved å innføre system som innebærer en dobbeltkontroll. Molde kommune anser avviket som lukket.

Avvik 3:

Avvik 3 er knyttet til mangelfulle rutiner for opplæring i førstehjelp og gjennomføring av de e-læringskurs enheten har bestemt at ansatte skal utføre. Det var også gitt delegasjon av myndighet til medikamenthåndtering uten at e-lærings kurs var gjennomført.

Fylkesmannen har kommentert at flere av de ansatte mangler formell helsefaglig kompetanse, men slik enheten selv vurderer det og, er fagkompetansen i avlastningstjenesten god. Avlastningen hadde i 2017 totalt 19,65 årsverk. Av disse har 16,29 årsverk formell kompetanse i form av en høyskole eller annen helsefaglig utdanning. Kun 3,36 årsverk er ufaglærte.

Enkelte av de ufaglærte i tjenesten har lang fartstid og-uformell kompetanse, andre er forholdsvis nytilsatte. I tillegg til disse faste benyttes vikarer.

Det er ut fra bemanningsplan og turnus alltid ansatte på plass i enheten som har førstehjelpskompetanse og medikamenthåndteringskompetanse i lys av sin utdanning.

På bakgrunn av Fylkesmannens vurderinger gjøres følgende for å styrke og dokumentere kompetansen ytterligere:

- Alle ansatte skal gjennomgå de e-læringskursene tjenesten har bestemt er nødvendige for å yte gode tjenester.
Hvilke e-læringskurs, er kjent for Fylkesmannen fra tidligere korrespondanse.
Mange ansatte har levert dokumentasjon på at kursene er gjennomført. De øvrige får 2 måneder på å dokumentere sine kurs.
Alle nyansatte får 2 måneder på å dokumentere sine kurs. Avdelingsleder på hvert tjenestested sørger for at dokumentasjonen lagres i de ansattes personalmapper, samt fører eget register.
- Alle ansatte skal gjennomføre grunnleggende førstehjelpskurs. Dette skal være et e-læringskurs, samt et praktisk kurs. Vi starter med alle ufaglærte og tar så de ulike faggruppene. Tjenesten har ansatte med instruktørkompetanse som skal benyttes til denne opplæringen, i tillegg vil vi leie inn bistand fra andre.
Det skal gjennomføres oppfriskningskurs hvert andre år.
- Alle ferievikarer får grunnleggende førstehjelpskurs på opplæringsdagen før oppstart i aktiv tjeneste. Opplæringsdagen inneholder både fag, rutiner, grenser i tjenesteytingen og livreddende førstehjelp. Opplæringen dokumenteres ved den enkeltes signatur og lagres i Ephorte.
- Det er bestilt nye HLR-plakater for både barn og voksne til alle driftsenhetene i tjenesten.
- Andre kompetansehevede tiltak som gjennomføres skal dokumenteres bedre. Det arbeides med å tydeliggjøre ulike prosedyrer.

Fylkesmannen har bedt kommunen legge frem en plan for hvordan lovbruddene skal rettes. Det bes om at følgende fire elementer besvares:

Tiltak som skal iverksettes:

- Er besvart under hvert definerte avvik.

Hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene er iverksatt?

- Det er utarbeidet ulike skjema og tydeliggjøring av prosedyrer som vil hjelpe den enkelte avdelingsleder til å ha større systematikk i innhenting av informasjon / dokumentasjon hva gjelder den enkelte ansatte.
- Tiltakene som er gjort i forhold til de mest sårbare barna er lederskapet direkte engasjert i. Det rapporterer til enhetsleder på gjennomføring og effekt. I tillegg kommer daglig journalføring i forhold til hvordan de ulike utfordringer på individnivå utvikler seg.
- Enhetsleder / avdelingsledere samhandler med ulike kommunale enheter om tiltakene, valg av løsninger og dato for gjennomføring av disse.

Hvordan ledelsen vil gjennomgå om tiltakene har virket som planlagt etter at de har fått virket en stund?

- Tiltakene følges opp ved bruk av årshjul, internkontroll, møteaktivitet, planverk og evaluering.

Når avvikene skal være rettet og kommunens frister for å sikre fremdrift.

- Kommunen skal ha gjennomført tiltakene som er beskrevet på kort sikt knyttet til avvik 1 innen 01.01.2019.
- Videre gjøres det vurderinger i tilknytning til budsjett og økonomiplan.
- Avvik 2 ansees som lukket.
- Avvik 3 skal være lukket innen 01.01.2019. Tiltak er igangsatt.

For å ivareta brukermedvirkning hadde enheten den 27. februar et samarbeidsmøte med lokallaget for NFU. De var kjent med Fylkesmannens rapport fra tilsynet. I møtet fikk de anledning til å komme med sine tanker og vurderinger på dette området, samt anledning til å komme med konkrete forslag til endringer og forbedringer. Medvirkning vil være sentralt i videre arbeid.

Bente Hegdal
enhetsleder

MOLDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/03
Arkiv: 210 & 13
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 16.4.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 11/18	Kontrollutvalget	30.4.2018

REGNSKAPSREVISJON. PRESENTASJON ÅRSOPPGJØR 2017

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget tar revisjonens rapport fra årsoppgjøret 2017 til orientering.

Kontrollutvalget ber revisjonen melde tilbake til kontrollutvalget om merknader og forslag til forbedringer blir fulgt opp av administrasjonen.

Saksopplysninger

I henhold til kommunelovens § 77 nr. 4, skal kontrollutvalget påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at det foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift. Dette skjer bl.a. ved at revisor rapporterer om sitt arbeid til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har fått følgende orienteringer fra oppdragsansvarlig revisor:

- Kommunikasjons-/revisjonsplan 2017 i møte 18.10.17, sak 36/17.
- Interimrapport regnskapsrevisjon – revisjonsåret 2017 i møte 31.1.18, sak 03/18.

Etter oppdragsavtalen som er inngått mellom kontrollutvalget og Møre og Romsdal Revisjon IKS, skal revisjonen også rapportere til kontrollutvalget etter utført årsoppgjørrevisjon.

VURDERING

Revisjonen har nå avsluttet sin revisjon av årsregnskapet til Molde kommune for regnskapsåret 2017. Revisjonen har utarbeidet en revisjonsberetning datert 14.4.2018 uten avvik. Revisjonen har gjennom sitt revisjonsarbeid likevel observert forbedringsforhold, som ikke har innvirkning på revisjonsberetningen. Revisjonen vil i dette møte orientere om utført revisjonsarbeid og summere opp forbedringspunkt og merknader.

Kontrollutvalget må i det videre arbeidet se til at revisors merknader og forslag til forbedringer blir fulgt opp av administrasjonen.

Jane Anita Aspen
daglig leder

MOLDE KOMMUNE

Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/03
Arkiv: 210 & 13
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 20.4.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 12/18	Kontrollutvalget	30.4.2018

MOLDE KOMMUNE. ÅRSREGNSKAP FOR 2017

Sekretariatets forslag til uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 30.4.2018, sak 12/18, behandlet Molde kommunes årsregnskap for 2018.

Grunnlaget for behandlingen har vært kommunens årsrapport for 2017 inkludert regnskapet og revisors beretning datert 14. april 2018. I tillegg har revisjonen og økonomisjef og kommunalsjef drift supplert utvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger i møte.

Årsregnskapet inneholder de oppstillingene som lovkravene sier at regnskapet skal inneholde. Årsregnskapet er avlagt 15.2.2018 av rådmann og økonomisjef, som er frist etter forskrift for å avlegge regnskapet.

Molde kommunes driftsregnskap for 2017 viser kr 1 477 910 159,- til fordeling til drift, og et regnskapsmessig mindreforbruk på 22,8 mill. kroner. Netto driftsresultat er positivt med 74,4 mill. kroner. Korrigerert for avsetninger på bundet fond til arbeid med nye Molde kommune og regnskapet til Romsdal Regionråd, er netto driftsresultat 36,6 mill. kroner. Avsetning til disposisjonsfond er på 66,8 mill. kroner.

Kommunen har en relativ høy gjeld, og godt over fylkesmannens måltall på 50 % av brutto driftsinntekter. For å kunne takle en økning i lånerenten er det viktig at kommunen har en god margin å gå på i netto driftsresultat og også en buffer i et disposisjonsfond.

Noen driftsenheter har også i 2017 hatt utfordringer med å holde budsjettet, de tjenesteproduserende enhetene hadde totalt et merforbruk på 8,5 mill. kroner. Det er spesielt enheter innenfor pleie og omsorg og tiltak funksjonshemmede at en finner vesentlig merforbruk. Det er redegjort for avvikene i rådmannens årsrapport.

Det fremgår av rådmannens årsrapport at det i 2017 er brukt 103,3 mill. kroner mindre til investeringer i Molde kommune enn det som var bevilget i revidert budsjett. Ved vesentlige budsjettavvik er kravet i kommuneloven at det skal gjøres budsjettvedtak.

Etter revisjonens mening er årsregnskapet i det alt vesentlig avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Etter utvalgets gjennomgang av årsrapport og regnskap, samt revisors beretning, mener kontrollutvalget at årsregnskapet gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av Molde kommunes virksomhet og for kommunen sin økonomiske stilling pr. 31.12.2017.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet for Molde kommune for 2017 slik det er avlagt.

Saksopplysninger

I henhold til lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 4 skal kontrollutvalget

”påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.”

Med hjemmel i bestemmelsen har Kommunaldepartementet gitt forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (kontrollutvalgsforskriften) hvor kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon fremkommer i kapittel 4.

Det følger av forskriftens § 7 at kontrollutvalget skal avgis uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret. Uttalelsen avgis til kommunestyret med kopi til formannskapet som følger formannskapets behandling og innstilling om årsregnskapet til kommunestyret.

Vedlagt saken følger:

- revisjonsberetning datert 14.4.2018

VURDERING

Grunnlaget for behandlingen av saken er kommunens årsrapport for 2017 inkludert årsregnskap, samt revisors beretning datert 14.4.2018.

Molde kommunes regnskap viser et mindreforbruk på 22,2 mill. kroner mot budsjettert kr 0.- i 2017. Netto driftsresultat er positivt med 74,4 mill. kroner mot revidert budsjett 6,8 mill. kroner for 2017. Korrigert for avsetninger på bundet fond til arbeid med nye Molde kommune og regnskapet til Romsdal Regionråd, er netto driftsresultat 36,6 mill. kroner

Når det gjelder Molde kommunes konsernregnskap for 2017, inkl. de kommunale foretakene (KF), vises det til note 10 til regnskapet.

Molde kommunes disposisjonsfond utgjør pr. 31.12.2017 kr 106 968 000,-.

Molde kommune har plassert 92,0 mill. kroner til forvaltning hos Pareto Asset Management AS. Pr. 31.12.2017 er det bokført urealisert gevinst på ekstern forvaltning på 5,8 mill. kroner.

Det er ikke samsvar mellom regnskapsskjema 1A og 1B. Det fremkommer derfor en post i skjema 1B som heter Avstemming mot skjema 1A-drift*. En tekst forklarer hva differansen skyldes. Siden differansen er på over 19 mill. kroner, så vurderer sekretariatet at det hadde vært ønskelig med en skjematisk fremstilling av avvikene.

Det fremgår av rådmannens årsrapport at det i 2017 er brukt 103,3 mill. kroner mindre til investeringer i Molde kommune enn det som var bevilget i revidert budsjett. Rådmannen skriver at dette i hovedsak skyldes forsinket fremdrift og da spesielt for investeringsprosjektene Sjøfronten trinn 1, tomtefelt til boliger. Ved vesentlige budsjettavvik er kravet i kommuneloven at det skal gjøres budsjettvedtak.

Noen nøkkeltall

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2017	2016	2015	Fylkesmannens måltall
Molde kommune	3,5	4,7	3,1	1,75

Dette nøkkeltallet viser andelen av driftsinntektene som ikke er brukt i driften. Korrigert for avsetninger på bundet fond til arbeid med nye Molde kommune og regnskapet til Romsdal Regionråd, er netto driftsresultat på 1,76 %. Dette er i samsvar med fylkesmannens måltall.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	2017	2016	2015	Fylkesmannens måltall
Molde kommune	5	2	0,2	Minimum 4 %

Kommunen trenger et disposisjonsfond av en viss størrelse for å møte uforutsette utgifter og svikt i de frie inntektene. Med årets mindreforbruk har en mulighet til å sette av ytterligere midler til disposisjonsfondet. Kommunen er nå over fylkesmannens måltall på 4 %.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter for kommunekonsern	2017	2016	2015	Fylkesmannens måltall
Molde kommune	128,1	133,6	130,3	50 %

Dette nøkkeltallet sier noe om kommunens fordeling mellom gjeld og egenkapital. Kommunen har en relativt høy gjeld, og godt over fylkesmannens måltall på 50 %. For å kunne takle en økning i lånerenten er det viktig at kommunen har en god margin å gå på i netto driftsresultat og også en buffer i et disposisjonsfond.

Premieavvik er differansen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad. Akkumulert premieavvik pr. 31.12.2017 utgjør 132,3 mill. kroner og er redusert med 1,5 mill. kroner fra 2016 til 2017. Premieavvik inntektsføres- eller utgiftsføres i driftsregnskapet med tilbakeføring igjen året etter eller over de neste 7, 10 eller 15 årene. I 2017 betalte kommunen inn 17,5 mill. kroner mer i pensjonspremie enn hva pensjonskostnaden ble. Premieavviket medfører da en inntektsføring på 17,5 mill. kroner i regnskapet for 2017.

Tidligere år har kontrollutvalget, sammen med revisjonsberetningen, mottatt revisjonens kommentarer til regnskapet som ikke fremgår av revisjonsberetningen. På grunn av kapasitetsutfordringer hos revisjonen mottar ikke kontrollutvalget slik informasjon sammen med saksfremlegget, men oppdragsansvarlig revisor vil i møte gi denne informasjonen som en presentasjon.

Dersom gjennomgangen i møtet frembringer nye opplysninger, kan det gjøres endringer i sekretariatets forslag til uttale.

Rådmannens årsrapport inkludert årsregnskap for 2017 foreligger kun i elektronisk versjon. Det sendes ut link til årsrapporten til kontrollutvalgets medlemmer.

Jane Anita Aspen
daglig leder

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Til kommunestyret i Molde kommune

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmann

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Molde kommune sitt årsregnskap som viser kr 1 477 910 159 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 22 837 943. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Molde kommune per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet. Se <http://www.nkrf.no/revisjonsberetninger> for nærmere beskrivelse av revisors oppgave og plikter.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og administrasjonssjefen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Molde, 14. april 2018

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Veslemøy E. Ellinggard

oppdragsansvarlig revisor

MOLDE KOMMUNE

Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/03
Arkiv: 210 & 13
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 20.4.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 13/18	Kontrollutvalget	30.4.2018

MOLDE HAVNEVESEN KF. ÅRSREGNSKAP FOR 2017

Sekretariatets forslag til uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 30.4.2018, sak 13/18, behandlet Molde Havnevesen KF sitt årsregnskap for 2017.

Grunnlaget for behandlingen har vært Årsberetning Molde Havnevesen KF for 2017 og revisors beretning datert 11. april 2018.

Årsregnskapet, som består av resultatregnskap, investeringsregnskap, balansen pr. 31.12.2017 og noter er avlagt av daglig leder og havnestyret, og er innarbeidet i Årsberetningen.

Molde Havnevesen KF sitt regnskap for 2017 viser et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 318 304.- og et netto driftsresultat på kr 488 304 646.-. Investeringer i 2017 er på kr 12 506 479. -.

Etter revisjonens mening er særregnskapet for Molde Havnevesen KF i det alt vesentlige avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Etter utvalgets gjennomgang av årsrapport inkludert regnskap, samt revisors beretning, mener kontrollutvalget at årsregnskapet gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av Molde Havnevesen KF sin virksomhet og for foretaket sin økonomiske stilling pr. 31.12.2017.

Kontrollutvalget har ikke merknader til Molde Havnevesen KF sitt regnskap for 2017.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet for Molde Havnevesen KF for 2017 slik det er avlagt av styret 20.3.2018.

Saksopplysninger

I henhold til lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 4 skal kontrollutvalget

”påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.”

Med hjemmel i bestemmelsen har Kommunaldepartementet gitt forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (kontrollutvalgsforskriften) hvor kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon fremkommer i kapittel 4.

Det følger av forskriftens § 7 at kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret. Uttalelsen avgis til kommunestyret med kopi til formannskapet og følger formannskapets behandling og innstilling om årsregnskapet til kommunestyret.

Likelydende følger det av forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak, § 16 tredje ledd.

Vedlagt følger:

- Oversendelsesbrev fra Molde Havnevesen KF, datert 13.4.2018
- Revisjonsberetning datert 11.4.2018

VURDERING

Grunnlaget for behandlingen av saken er Molde Havnevesen KF årsberetning for 2017 og revisors beretning, datert 11. april 2018.

Molde Havnevesen KF er et rent eiendomsselskap. Disposisjonsretten til eiendommene og eiendelene er overtatt av Molde og Romsdal Havn IKS som betaler et årlig framleiebeløp til Molde Havnevesen KF. Foretaket har ingen ansatte.

Regnskapet viser et regnskapsmessig mindreforbruk i 2017 på kr 318 304.- mot budsjettet kr 0,-. Netto driftsresultat er positivt med kr 488 304.-. Avsetning til investeringsfond er kr 600 000.-. Investeringer i 2017 er på kr 12 506 479. -.

Styret for Molde Havnevesen KF har behandlet og godkjent foretakets årsberetning inkludert regnskap for 2017 i møte 20. mars 2018.

Sekretariatet mener det ikke har framkommet forhold som må omtales spesielt i kontrollutvalgets uttalelse. Dersom gjennomgangen i møtet frembringer nye opplysninger, kan det gjøres endringer i forhold til sekretariatets forslag til uttale.

Molde Havnevesen KF årsberetning 2017, inkludert regnskap sendes kontrollutvalget som eget elektronisk vedlegg.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Molde og Romsdal Havn IKS

KONTROLLUTVALGET
MOLDE KOMMUNE
RÅDHUSPLASSEN 1
6413 MOLDE

Dato: 13.04.2018
Vår ref.: 060-2018/OA
Deres ref.:

MOLDE HAVNEVESENS ÅRSBERETNING FOR 2017

Årsberetning med revisjonsberetning for Molde Havnevesen KF for 2017 ble behandlet av Molde havnestyre under Sak 1/2018 i møte 20.03.2018.

Molde Havnevesen KF fattet følgende **vedtak**:

Styret i Molde Havnevesen KF vedtar fremlagte årsberetning for 2017, og anbefaler dette godkjent av Molde kommunestyre.

Årsberetning med revisjonsberetning oversendes Molde kommune for godkjenning.

Med hilsen
MOLDE HAVNEVESEN KF

Olav Akselvoll
Havnedirektør

Vedlegg: Skannet 1 eks av årsberetning for 2017

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	
Kommunent: 1502	
Dato: 13 APR 2018	
Saks og referanse: 1502	Løpenr: 137/18
Arkivkode: 210214	Gradering:

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Til kommunestyret i **Molde kommune**

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmann
Styret

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for **Molde Havnevesen KF** som viser et netto driftsresultat på kr 488 304 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 318 304. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til særregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Molde Havnevesen KF per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i foretakets årsrapport, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av særregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av særregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide særregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til: www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om særbudsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Kristiansund, 11. april 2018

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Veslemøy E. Ellinggard

oppdragsansvarlig revisor

MOLDE KOMMUNE

Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/03
Arkiv: 210 & 13
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 23.4.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 14/18	Kontrollutvalget	30.4.2018

MOLDE VANN OG AVLØP KF. ÅRSREGNSKAP FOR 2017

Sekretariatets forslag til uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 30.4.2018, sak 14/18, behandlet Molde Vann og Avløp KF sitt årsregnskap for 2017.

Grunnlaget for behandlingen har vært Molde Vann og Avløp KF sin årsrapport for 2017 inkludert regnskap og revisors beretning datert 20. april 2018, som erstatter beretning avgitt av oppdragsansvarlig revisor 12.4.2018 om at styret og daglig leder ikke har avgitt særregnskap og årsberetning for regnskapsåret 2017 innen frist.

I tillegg har revisjonen og daglig leder supplert utvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger.

Årsregnskapet inneholder de oppstillingene som lovkravene sier at regnskapet skal inneholde.

Vann, avløp, slamtømming og renovasjon skal drives til selvkost. Det betyr at over/underskudd skal avregnes og settes i fond. Disse kan kun benyttes til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende selvkostområde. Selvkostfond må benyttes innen en 3-5 års periode.

Molde Vann og Avløp KF sitt regnskap for 2017 viser et netto driftsresultat på kr – 1 335 609.- og et regnskapsmessig mer/mindreforbruk på kr 0.-. Opparbeidet selvkostfond Vann ble tappet med kr 673 730.- i 2017 og er på kr 5,69 mill. Opparbeidet selvkostfond Avløp ble tappet med kr 1,15 mill. i 2017 og er på kr 2,88 mill. På Slam ble det betalt ned negativt selvkostfond, og bygd opp et mindre selvkostfond på ca. 0,2 mill. kr. På selvkostfond Renovasjon er det betalt ned ca. kr 25 000.- mer på negativt selvkostfond enn budsjettert.

Etter revisjonens mening er årsregnskapet avgitt i det alt vesentlige i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Etter utvalgets gjennomgang av årsrapport med regnskap 2017, samt revisors beretning, mener kontrollutvalget at årsregnskapet gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av Molde Vann og Avløp KF sin virksomhet og for foretaket sin økonomiske stilling pr. 31.12.2017.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet for Molde Vann og Avløp KF for 2017 slik det er avlagt av styret 18.4.2018.

Saksopplysninger

I henhold til lov om kommuner og fylkeskommuner (kommunelova) § 77 nr. 4 skal kontrollutvalget

”påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.”

Med hjemmel i bestemmelsen har Kommunaldepartementet gitt forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (kontrollutvalgsforskriften) hvor kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon fremkommer i kapittel 4.

Det følger av forskriftens § 7 at kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret. Uttalelsen avgis til kommunestyret med kopi til formannskapet som følger formannskapets behandling og innstilling om årsregnskapet til kommunestyret. Likelydende følger det av forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 16 tredje ledd.

Vedlagt følger:

- revisjonsberetning datert 20.4.2018

VURDERING

Grunnlaget for behandlingen av saken er Molde Vann og Avløp KF sin årsrapport for 2017 inkludert årsregnskap og revisors beretning.

Regnskapet viser et regnskapsmessig merforbruk i 2017 på kr 0.-. Både vann, avløp og slamområdet har positive selvkostfond. Netto driftsresultat er negativt med kr 1 335 609.- mot budsjettet negativt kr 453 000.-.

Styret for Molde Vann og Avløp KF har behandlet og godkjent foretakets årsrapport og regnskap for 2017 i møte 18. april 2018.

Sekretariatet mener det ikke har framkommet forhold som må omtales spesielt i kontrollutvalgets uttalelse. Dersom gjennomgangen i møtet frembringer nye opplysninger, kan det gjøres endringer i forhold til sekretariatets forslag til uttale.

Årsrapport Molde Vann og Avløp KF 2017, inkludert regnskap sendes kontrollutvalget som eget elektronisk vedlegg.

Jane Anita Aspen
daglig leder

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	
Kommunenr: 17820	
Dato: 23 APR 2018	
Saks og ansvar:	Saknr:
1523	175/18
Arkivkode:	Gradering:
210	

Til kommunestyret i Molde kommune

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmann
Styret

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for Molde Vann og Avløp KF som viser et netto driftsresultat på kr -1 335 609 og et regnskapsmessig mer/mindreforbruk på kr 0. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til særregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Molde Vann og Avløp KF per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i foretakets årsrapport, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av særregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av særregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide særregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til: www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om særbudsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Andre forhold

Denne beretning erstatter tidligere avgitt beretning, datert 12.04.2018, som ble avgitt ved utløpet av forskriftens frist for å avlegge revisjonsberetning. Fullstendig årsregnskap var på dette tidspunkt ikke avgitt av foretakets styre, og årsberetning var ikke utarbeidet.

Kristiansund, 20. april 2018

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Veslemøy E. Ellinggard

oppdragsansvarlig revisor

MOLDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2018-1502/03
Arkiv: 210 & 13
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 20.4.2018

Utvalgssaksnr	Utvalg	Saksframlegg Møtedato
PS 15/18	Kontrollutvalget	30.4.2018

MOLDEBADET KF. ÅRSREGNSKAP FOR 2017

Sekretariatets forslag til uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 30.4.2018, sak 15/18, behandlet Moldebadet KF sitt årsregnskap for 2017.

Grunnlaget for behandlingen har vært Moldebadet KF sin årsmelding for 2017 inkludert regnskapet, samt revisors beretning datert 20.4.2018, som erstatter beretning avgitt av oppdragsansvarlig revisor 12.4.2018 om at styret og daglig leder ikke har avgitt særregnskap og årsberetning for regnskapsåret 2017 innen frist.

I tillegg har revisjonen og daglig leder supplert utvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger.

Moldebadet KF sitt regnskap for 2017 viser et netto driftsresultat på kr 1 941 941.-.

Revisjonen har i revisjonsberetningen presisert at i note 17- Strykninger, så mangler det beløp for 2017. Det skulle fremgått at av budsjettet dekning av tidligere års merforbruk, ble kr 2 812 621 omfattet av strykningsbestemmelsene for at regnskapsmessig merforbruk skulle bli redusert til 0.

Samlet har Moldebadet KF et akkumulert regnskapsmessig merforbruk per 31.12.2017 på kr 2 812 621.-.

Kontrollutvalget har også merket seg revisors kommentar i revisjonsberetningen under avsnittet *Konklusjon med forbehold om særbudsjett*, der det vises til driftsregnskapet viser andre salgs- og leieinntekter er inntektsført med 2,8 millioner mindre enn vedtatt budsjett. Etter revisors vurdering er dette et betydelig avvik og i strid med kommuneloven § 46 3. ledd som seier at budsjettet skal være realistisk.

Kontrollutvalget vil bemerke at tilsvarende forhold har vært kommentert også de fem foregående årene.

Etter revisjonens mening er årsregnskapet i det alt vesentlige avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Etter utvalgets gjennomgang av årsberetning og regnskap, samt revisors beretning, mener kontrollutvalget at årsregnskapet sammen med revisjonsberetning gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av Moldebadet KF sin virksomhet og for foretaket sin økonomiske stilling pr. 31.12.2017.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet for Moldebadet KF for 2017 slik det er avlagt av styret 17.4.2018.

Saksopplysninger

I henhold til lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 4 skal kontrollutvalget

”påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.”

Med hjemmel i bestemmelsen har Kommunaldepartementet gitt forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (kontrollutvalgsforskriften) hvor kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon fremkommer i kapittel 4.

Det følger av forskriftens § 7 at kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret. Uttalelsen følger formannskapets behandling og innstilling om årsregnskapet til kommunestyret.

Likelydende følger det av forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 16 tredje ledd.

Vedlagt følger:

- revisjonsberetning datert 20.4.2018

VURDERING

Grunnlaget for behandlingen av saken er og Moldebadet KF sin årsmelding for 2017 inkludert årsregnskap og revisors beretning, datert 20. april 2018.

Moldebadet KF sitt regnskap for 2017 viser et netto driftsresultat på kr 1 941 941.-. Samlet har Moldebadet KF et akkumulert regnskapsmessig merforbruk per 31.12.2017 på kr 2 812 621.-.

Moldebadet KF klarte heller ikke i 2017 å oppnå de salgsinntekter som budsjetter, noe som utgjorde en mindreinntekt på 2,8 mill. kroner. Samlet merforbruk på utgiftssiden var på ca. 1 mill. kroner, og skyldes hovedsakelig merutgifter til kjøp av konsulenttenester i forbindelse med at foretaket var uten teknisk leder, samt kjøp av inventar og utstyr, materialer og fjernvarme. Overføring fra morselskapet i 2017 utgjør 11,6 mill. kroner. Innenfor rammen lå også en overføring på 4,7 mill. kroner til inndekning av tidligere års underskudd.

Sekretariatet har i utkast til kontrollutvalgets uttalelse, tatt med de forhold som revisjonen omtaler i sin revisjonsberetning. Dersom gjennomgangen i møtet frembringer nye opplysninger, kan det gjøres endringer i forhold til sekretariatets forslag til uttale.

Årsmelding Moldebadet KF 2017, inkludert regnskap sendes kontrollutvalget som eget elektronisk vedlegg.

Jane Anita Aspen
daglig leder

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	
Kommunenr: 1502	
Dato: 20 APR 2018	
Saksnummer: 1502	Løpenr: 173/18
Arkivkode:	Gradering:

Til kommunestyret i Molde kommune

Kopi: 210
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmann
Styret

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for Moldebadet KF som viser et netto driftsresultat på kr 1 941 941 og et regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på kr 0. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til særregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Moldebadet KF per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Presisering

I note 17 – Strykninger mangler det beløp for 2017. Det skulle fremgått at av budsjettetert dekking av tidligere års merforbruk, ble kr 2 812 621 omfattet av strykningsbestemmelsene for at regnskapsmessig merforbruk skulle bli redusert til 0.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i foretakets årsrapport, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av særregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av særregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen

inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide særregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til: www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon med forbehold om særbudsjett

Driftsregnskapet viser andre salgs- og leieinntekter er inntektsført med 2,8 millioner mindre enn vedtatt budsjett. Etter vår vurdering er dette et betydelig avvik og i strid med kommuneloven § 46 3. ledd som sier at budsjettet skal være realistisk.

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi, med unntak av forholdet beskrevet i avsnittet ovenfor, at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Andre forhold

Denne beretning erstatter tidligere avgitt beretning, datert 12.04.2018, som ble avgitt ved utløpet av forskriftens frist for å avlegge revisjonsberetning. Fullstendig årsregnskap og årsberetning var på dette tidspunkt ikke avgitt av foretaks styre.

Kristiansund, 20. april 2018

Møre og Romsdal Revisjon IKS

Veslemøy E. Ellinggard

oppdragsansvarlig revisor

MOLDE KOMMUNE

Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1502/03
Arkiv: 210 & 13
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 13.4.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 16/18	Kontrollutvalget	30.4.2018

MOLDE EIENDOM KF. ÅRSREGNSKAP FOR 2017

Sekretariatets forslag til uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 30.4.2018, sak 16/18, behandlet Molde Eiendom KF sitt årsregnskap for 2017.

Grunnlaget for behandlingen har vært Årsrapport med regnskap for 2017 og revisors beretning datert 11. april 2018. I tillegg har revisjonen og daglig leder supplert utvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger.

Årsregnskapet inneholder de oppstillingene som lovkravene sier at regnskapet skal inneholde. Årsregnskapet er avlat av daglig leder og styret, slik at revisor kunne avlegge sin revisjonsberetning innen fristen 15.4.

Kontrollutvalget har merket seg at Molde Eiendom KF har gått fra et regnskapsmessig merforbruk på kr 3 540 475.- i 2016 til et positivt netto driftsresultat på kr 5 512 469.- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 1 971 994.- i 2017.

Etter revisjonens mening er årsregnskapet i det alt vesentlige avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Etter utvalgets gjennomgang av årsberetning og regnskap, samt revisors beretning, mener kontrollutvalget at årsregnskapet gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av Molde Eiendom KF sin virksomhet og foretaket sin økonomiske stilling pr. 31.12.2017.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet for Molde Eiendom KF for 2017 slik det er avlagt av styret 23.3.2018.

Saksopplysninger

I henhold til lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 4 skal kontrollutvalget

”påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.”

Med hjemmel i bestemmelsen har Kommunaldepartementet gitt forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (kontrollutvalgsforskriften) hvor kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon fremkommer i kapittel 4.

Det følger av forskriftenes § 7 at kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret. Uttalelsen avgis til kommunestyret med kopi til formannskapet og følger formannskapets behandling og innstilling om årsregnskapet til kommunestyret. Likelydende følger det av forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak § 16 tredje ledd.

Vedlagt følger:

- revisjonsberetning datert 11.4.2018

VURDERING

Grunnlaget for behandlingen av saken er revisors beretning datert 11. april 2018 og Årsrapport med regnskap for 2017.

Molde Eiendom KF sitt regnskap for 2017 viser et positivt netto driftsresultat på kr 5 512 469.- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 1 971 994.-. Dette positive resultatet har fremkommet ved kutt i vedlikehold, redusert renhold av administrasjonsbygg, kutt i lønnskostnader, samt lavere rentekostnader.

Styret for Molde Eiendom KF har behandlet og godkjent foretakets årsrapport og regnskap for 2017 i møte 23. mars 2018.

Sekretariatet mener det ikke har framkommet forhold som må omtales spesielt i kontrollutvalgets uttalelse, utover den positive utviklingen. Dersom gjennomgangen i møtet frembringer nye opplysninger, kan det gjøres endringer i forhold til sekretariatets forslag til uttale.

Molde Eiendom KF Årsrapport med regnskap for 2017 sendes kontrollutvalget som eget elektronisk vedlegg.

Jane Anita Aspen
daglig leder

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

Til kommunestyret i **Molde kommune**

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmann
Styret

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av særregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert særregnskapet for **Molde Eiendom KF** som viser et netto driftsresultat på kr 5 512 469 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 1 971 994. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til særregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Molde Eiendom KF per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av særregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i foretakets årsrapport, men inkluderer ikke særregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av særregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av særregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide særregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å

MRR

Møre og Romsdal Revisjon IKS

kunne utarbeide et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av særregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på særregnskapet. For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til: www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om særbudsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Kristiansund, 11. april 2018
Møre og Romsdal Revisjon IKS

Veslemøy E. Ellinggaard
oppdragsansvarlig revisor

MOLDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1502/03
Arkiv: 033
Saksbehandler: Jane Anita Aspen
Dato: 23.4.2018

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 17/18	Kontrollutvalget	30.4.2018

OPPFØLGINGSLISTE

Sekretariatets innstilling

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

Saksopplysninger

Vedlagt følger:

- Ajourført oppfølgingsliste pr. 7.3.2018
- Notat vedrørende tilbakemelding om rettstvister datert 15.4.2018 og 18.4.2018.

I dette møtet er det ikke lagt opp til orientering fra administrasjonen knyttet til saker på oppfølgingslisten.

VURDERING

Dersom det er saker utvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i et senere møte, kan disse bli fremmet i møtet for oppføring på oppfølgingslisten.

Jane Anita Aspen
daglig leder

**KONTROLLUTVALGET I
MOLDE KOMMUNE**

SAKSOPPFØLGING

(ajourført pr. 7.3.2018)

Saker som er tatt opp:	Merknad:	Status:
<p>09.03.16 Oppfølging av politiske vedtak Ansvar: Adm./sekr.</p>	<p>Ifølge kommunens årshjul skal restanseliste for oppfølging av politiske vedtak oversendes kontrollutvalget som i sin tur skal rapportere til kommunestyret. Denne oversikten skal inneholde vedtak fattet av formannskapet, kommunestyret og andre politiske utvalg med beslutningsmyndighet, og som av ulike årsaker ikke er iverksatt innen slutten av kalenderåret.</p>	<p>20.06.16: Kontrollutvalget ønsker å få fremlagt en slik oversikt i kontrollutvalgets møte i september. 21.09.16: Oversikt over oppfølging av politiske vedtak pr. 31.12.15 fremlagt i dagens møte, jf. sak 31/16. 01.03.17: Utvalgsleder opplyste om at det under fremleggelsen av denne saken for K-styre i 2016, så ble det i debatten etterlyst en synliggjøring av hva som er gjennomført av vedtak, ikke bare igangsatt. Utvalget ønsker å følge det opp ved årets rapportering. 21.09.17: Oversikt over oppfølging av politiske vedtak pr. 31.12.16 fremlagt i dagens møte, jf. sak 26/17.</p>
<p>02.05.16 Konsekvenser for de ansatte av innsparingstiltakene Ansvar: Adm./sekr.</p>	<p>Kontrollutvalget hadde bedt om orientering fra administrasjonen om det er kartlagt hvilke langtidseffekter innsparingene har.</p>	<p>02.05.16: Anne Marie Mordal, rådgj. Personal og Ann-Mari Abelvik, konst. kommunalsjef drift, orienterte i dagens møte jf. OS 11/16. 07.12.16: Orientering i dagens møte OS 19/16 berørt også temaet: Hvilke utfordringer gir innsparinger for arbeidsmiljøet. Orienteringen ble gitt av fagsjef Kjersti Bakken og kons. kommunalsjef drift, Ann-Mari Abelvik. 21.06.17: Kontrollutvalget ber sekretariatet i neste møte legge ved som orienteringssak saksfremlegg til Drift og forvaltningsutvalget; Rapport sykefravær 2016, samt siste tertialrapport på sykefravær. 13.09.17: Kontrollutvalget fikk i dagens møte fremlagt som orienteringssak (OS15/17 og OS 16/17) saksfremlegg til Drift og forvaltningsutvalget; Rapport sykefravær 2016, samt siste tertialrapport på sykefravær. Utvalget vurderer at det ser ut til at dette blir godt fulgt opp. Utvalget ønsker å få fremlagt tilsvarende rapporter om 1 år.</p>
<p>01.03.17 Kommunereform Ansvar: Adm./sekr.</p>	<p>Kommunestyret i Molde har fattet vedtak om å slå seg sammen med Nesset og Midsund kommuner. Kontrollutvalget har en tilsynsfunksjon på vegne av kommunestyret og skal påse at prosessene blir ivaretatt og at risikoområder og sentrale spørsmål blir drøftet og gjennomført. Kontrollutvalget bør jevnlig bli orientert om prosessen.</p>	<p>01.03.17: Kontrollutvalget ønsker å be om en orientering i neste kontrollutvalgsmøte. 24.04.17: Sekretær har ikke bedt administrasjonen om orientering i dette kontrollutvalgsmøte, da det er mange saker og administrasjonen deltar på KS-samling om kommunereformen denne dagen. 21.06.17: Prosjektleder for nye Molde kommune; Britt Rakvåg Roald orienterte utvalget i dagens møte jf. OS 14/17. Kontrollutvalget ønsker å invitere kontrollutvalgene i Midsund og Nesset til et felles kontrollutvalgsmøte der kontrollutvalgene får diskutert felles</p>

		problemstillinger og får presentere for hverandre hva som er særegent for det enkelte kontrollutvalg. Det foreslås lagt til utvalgets siste møte i 2017; 30. november.
31.01.18 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten «Kommunens økonomiske situasjon innen helse og omsorg – styring og rapportering Ansvar adm./sekr.	Kontrollutvalget behandlet forvaltningsrevisjonsrapport i møte 07.12.16 sak 44/16. Saken ble oversendt kommunestyret som behandlet rapporten i K-sak 1/17, i møte 16.02.17. Oppfølging av rapporten er ventet våren 2018	07.03.18: Sekretær har bedt om en skriftlig tilbakemelding som etter planen kan behandles i møte 30.04.18.
31.01.18 Innkjøp og offentlige anskaffelser Ansvar adm./sekr.	Anskaffelsesregelverket er omfattende og erfaringsvis er dette et risikoområde som det er viktig at kontrollutvalget følger opp. Kontrollutvalget har tidligere fulgt opp brudd på regelverk som er avdekket fra revisjonen. Molde kommune er også vertskommune for innkjøpssamarbeidet ROR Innkjøp. Kontrollutvalget ønsker en årlig oppdatering av status på innkjøpsområdet. Dette innbefatter bl.a. status for rammeavtaler.	07.03.18: Innkjøpssjef Roar Bye gav utvalget en statusrapport i dagens møte jf. OS 05/18.
31.01.18 Henvendelse vedrørende kommunalt tomtesalg på nedre Fugelset. Ansvar: Adm./revisjon/sekr.	Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse til Molde kommune, fra en innbygger i kommunen. Det stilles spørsmål ved om det har vært forskjellsbehandling ved salg av kommunal grunn. Søker opplyser at han i 1999 kontaktet kommunen med ønske om å kjøpe kommunal grunn. Det ble forklart at arealet ikke kunne selges, da det var uklart hvor mye av dette som ville gå med til fremtidig vegbygging. Innbygger hevder at han i 2016 ble klar over at kommunen i 2012 hadde solgt tomten uten at han, eller eventuelt andre potensielle kjøpere var blitt kontaktet.	31.01.18: Utvalget vurderte henvendelsen i dagens møte under sak 08/18 Eventuelt. Utvalget ønsker å bestille fra revisjonen en avtalt kontrollhandling av vedtak om avhending av kommunal grunn fra 2012. Samt stille spørsmål til rådmann om sikring av garanti for eventuell rivning av bygg og samt fastsetting av leiebeløpet på bakgrunn av prissetting av tomt. 07.03.18: Kontrollutvalget behandlet prosjektplan for avtalt kontrollhandling i dagens møte sak 11/18.
31.01.18 Egenandel for opphold ved omsorgshjem – Kontroll av årsavregninger og avstemming mellom årsavregning og innbetaling	Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse fra en person som hadde sine foreldre boende på omsorgssenter i Molde kommune fra 2013-2016. Vedkommende ønsker at kontrollutvalget	31.01.18: Kontrollutvalget bestiller fra revisjon en avtalt kontrollhandling av konkret avregning og innbetaling. 07.03.18: Kontrollutvalget behandlet prosjektplan for avtalt kontrollhandling i dagens møte sak 12/18.

<p>Ansvar: Adm./revisjon/sekr.</p>	<p>gjennomfører en kontroll av kommunens avregning fra 2013-2016, og om årsavregningene og faktisk innbetaling stemmer overens.</p>	
<p>07.03.18 Varslinger og rettstvister Ansvar: Adm./sekr.</p>	<p>Kontrollutvalget har bedt rådmannen om en oversikt over varslingssaker. For å skaffe seg et bilde på omfang av tvistesaker, type tvistesaker, mulig økonomisk tap og omdømme tap, har kontrollutvalget også bedt kommuneadvokaten om en oversikt over rettstvister fra foregående og inneværende år. Dette for at kontrollutvalget skal kunne vurdere om omfang og type saker kan indikere systemsvikt/og eller rom for forbedring av kommunen sine rutiner og internkontroll.</p>	<p>07.03.18: Kontrollutvalget fikk i dagens møte fremlagt oversikt over varslingssaker, jf. RS 13/18 og rettstvister, jf. RS 14/18. Kontrollutvalget ønsker årlig tilsvarende oversikter over varslingssaker og rettstvister. Kontrollutvalget ber til neste møte kommuneadvokaten om en tilbakemelding om det er noen av rettstvistene som det vises til i oversikten som har stor økonomisk eller omdømmemessig betydning.</p>

Molde kommune
Kommuneadvokaten

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal	
Kommunenr: 502	
Dato: 16 APR 2018	
Saks og saksnr.: 1502	Løpnr.: 150/18
Arkivkode: 040	Gradering:

Internnotat

Molde, 15.04.18

Til: Kontrollutvalget
Her

Vedr. anmodning fra kontrollutvalget

Jeg viser til rådmannens videresending av konrtollutvalgets anmodning om Kommuneadvokatens «tilbakemelding om det er noen av rettsvistene som det vises til i oversikten som har stor økonomisk eller omdømmemessig betydning», jfr. brev av 23.03.18 fra Kontrollutvalgssekretariatet til rådmannen.

Rådmannen har bedt om at tilbakemelding gis direkte fra Kommuneadvokaten til kontrollutvalget.

Generelt vil vi herfra gi uttrykk for at vi *på selvstendig grunnlag* gir advokatbistand til kommunen via rådmannen og hans administrative apparat. Kommuneadvokatens bistand blir gitt i hht. advokatlovgivningen og er derfor undergitt et ordinært taushetsplikt- og fortrolighetsregime.

Dette innebærer selvsagt ikke at kontrollutvalget og sekretariatet på noen måte skal avskjæres fra opplysninger herfra, men det er imidlertid Kommuneadvokatens oppfatning at vurderinger av om saker har *stor økonomisk eller omdømmemessig betydning*, best kan besvares av rådmannen og hans administrative apparat.

Rådmannen har ansvar for den totale kommunale virksomheten og har dermed et annet og bredere grunnlag for å vurdere økonomiske og omdømmemessige konsekvenser av saker som verserer.

Perspektivet fra Kommuneadvokaten vil ofte være snevrere, mer problem- og løsningsorientert og med saksfokus.

Det henvises derfor til rådmannen for å svare ut kontrollutvalgets forespørsel.

Dersom det likevel skulle vurderes nødvendig av kommunens kontrollorgan å få vurderinger av ulike konsekvenser av saker der Kommuneadvokaten er involvert, vil vi selvsagt stå til disposisjon.

Med vennlig hilsen

Geir A. Kristoffersen
Kommuneadvokat

MOLDE KOMMUNE
Rådmannen

Kontrollutvalget

Kontrollutvalgssekretariatet for Flåmsdal	
Kommunenumr: 1502	
Dato: 18 APR 2018	
Saks og nummer: 1502	Løpnr: 160/18
Arkivkode: 090	Gradering:

Deres ref:

Vår ref:
2018/1595

Saksbeh:
Jon Cato Augensen

Arkivkode:

Dato:
18.04.2018

Tilbakemelding om rettstvister

Det vises til deres henvendelse i e-post av 16.04.2018, brev av 23.03.2018 og internnotat av 19.02.2018 og 15.04.2018 fra kommuneadvokaten.

I brevet av 23.04.2018 med henvisning til vedtak i kontrollutvalget i sak RS 14/18 ber kontrollutvalget kommuneadvokaten om en tilbakemelding om det er noen av rettstvistene som det vises til i oversikten (notat av 19.02.2018) som har stor økonomisk eller omdømmemessig betydning.

Rådmannen deler kommuneadvokatens oppfatning at vurderinger av om saker har stor økonomisk eller omdømmemessig betydning best kan besvares av rådmannen og hans administrative apparat, ref. notat av 15.04.2018.

I henvendelsen fra kontrollutvalgssekretariatet av 16.04.2018 blir rådmannen forespurt om å gi en tilbakemelding til kontrollutvalget på om det er noen av disse sakene som fremkommer i kommuneadvokatens oversikt (notat av 19.02.2018) som har stor økonomisk eller omdømmemessig betydning. Dette er ordinære saker som etter rådmannens vurdering ikke gir spesielle utfordringer hverken økonomisk eller omdømmemessig. Rådmannen kan naturligvis ikke forskuddtere utfallet av de nevnte sakene. Sakene har ulik karakter og er til behandling i ulike instanser slik det framgår av oversikten.

Rådmannen står til disposisjon dersom det skulle være ytterligere spørsmål i saken.

Arne Sverre Dahl
Rådmann

Vennligst oppgi «vår ref.» eller saksbehandler ved all henvendelse i denne saken

Dokumentet er elektronisk godkjent